

SÖDERTÄLJE ORNITOLOGISKA FÖRENING

ÅRSBOK 2020

Foto Framsidan:

Kohäger vid Tullgarn

Fotograf: Alex Rotetemeijer Järna

INNEHÅLL

Södertälje Ornitologiska Förenings fyrtiotredje årssammanställning	sid. 4
Verksamhetsberättelse 2020	sid. 5
Förteckning över inom Södertälje och Nykvarns kommuner iakttagna fågelarter samt deras status.	sid. 6
Något om våra berguvar	sid. 10
Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2020	sid. 11
Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2020	sid. 13
Omslagsbilder: Information och fotografier	sid. 2, 51

Södertälje Ornitologiska förenings fyrtiotredje års sammanställning

Bästa medlem

Coronaviruset med dess restriktioner har gjort 2020 till ett annorlunda och märkligt år på många sätt för de flesta. Men vi fågelskådare har i princip kunnat skåda som vanligt åtminstone i hemmamarkerna. Själva Folkhälsomyndigheten har t.o.m. uppmanat oss att göra det i ännu högre omfattning! Aktivitet utomhus, gärna med vänner - bara man håller avstånd. Och skådandet har ökat, i varje fall har antalet rapporter i Artportalen från våra två kommuner slagit nya rekord med råge, nästan 30 000 rapporter, vilket är nära en fördubbling jämfört med åren innan. En del är nya rapportörer, men det mesta tycks bero på att invanda skådare haft mer att rapportera. Se även i inledningen till årsrapporten.

Vi har i stort sett kört föreningens utflykter som vanligt. Enda skillnaden har varit att var och en har fått ta sig till målet i egen bil. Och sedan kanske behövt öka på avståndet något mellan oss till motsvarande vingbredden hos en trana. Vårt årsmöte höll vi utomhus tillsammans med snäppor och andra vadare på Tullgarnsnäs en fin augustikväll. Det kanske vi ska fortsätta med, årsmötet var välbesökt.

I redaktionen har det inför det här året skett en del förändringar. Staffan, efter en gedigen insats under fem år och Lennart efter antagligen för all framtid oslagbara 21 år som redaktör, har båda klivit av. Stort tack båda två! Genom att Petter, föreningens sekreterare, också blir medredaktör för årsboken är vi åter tre att dela på ansvaret att ta oss igenom alla rapporterna och sammanställa de cirka 175 arterna vi brukar ha med. Hur vi fördelat arbetet mellan oss framgår i slutet av fågelrapporten.

Att år 2020 skulle bli kohägers år hade nog många av er redan anat. Vi hoppas ingen av oss StjOF:are ska behöva möta samma öde detta år som hägern gjorde.

Årsboken inleds med en uppdatering och kompettering av den artförteckning Lennart publicerade i en av de första årsböckerna han var redaktör för. Titeln Lennart valde då har vi behållit, men lagt till en underrubrik. Läs och begrunda den fågelvärld vi har idag.

Södertälje 2021
Stefan Bengtsson
Ordförande

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Södertälje Ornitologiska förening får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2020

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande	Stefan Bengtsson
Vice Ordförande	Lars-Gunnar Klang
Sekreterare	Petter Kylefors
Kassör	Rikard Hellgren
Övrig ledamot	Leif Sundin
Revisorer	Sven-Hugo Lundahl Olle Nordin
Revisors suppleant	Gunnar Hector
Valberedning	Olle Nordin Mats Blomstedt
Rapportmottagning	Artportalen
Webbredaktör, hemsida	Petter Kylefors
Årsboksredaktörer	Stefan Bengtsson, Leif Sundin och Petter Kylefors
Medlemsantal	66
Årsavgift	100 kronor
Styrelsemöten	Under året har 1 ordinarie styrelsemöte samt flera mail-möten hållits.
Årsmöte:	Årsmötet framflyttades från det ordinarie datumet 17 mars på grund av Corona-pandemin och avhölls den 18 augusti vid Tullgarvsnäs.
Exkursioner och möten:	Ett antal exkursioner ordnades i föreningsregi, de flesta på kvällstid. Några förändringar i planerat program gjordes på grund av pandemin. Den längre vårutflykten flyttades till våra hemmamarker. Höstresan till södra Sverige liksom innekvällen i november ställdes in. Deltagarantalet är fortfarande allra bäst på tisdagsutflykterna i augusti.
Årsbok	Årsboken för år 2019 blev klar i början av 2020, och distribuerades i mars.
Skrivelser mm	Hemsidan har uppdaterats kontinuerligt uppdaterats och vårt Band (Fåglar i Södertälje och Nykvarn) används för uppdateringar kring aktiviteter samt andra meddelanden till medlemmarna.

Södertälje den 14 mars 2020

Stefan Bengtsson Rikard Hellgren Lars-Gunnar Klang Petter Kylefors Leif Sundin

Förteckning över inom Södertälje och Nykvarns kommuner iakttagna fågelarter samt deras status.

Revidering 2020 gällande från år 2000

I årsboken för 1999 presenterade Lennart Magni en preliminär förteckning som avsåg tiden 1978-1999. För några år sedan påbörjades ett revideringsarbete, som nu efter uppehåll avslutats. Det påbörjades då av mig och Lennart och har inför slutlig revidering granskats av Petter Kylefors och Johan Ehrlén som båda kommit med många goda ändringsförslag som genomgående genomförts.

Som framgår av underrubriken ska förteckningen spegla "nuläget", i detta fall från det här milleniets början. För några arter finns inga godkända observationer under denna tid men däremot från tiden den gamla förteckningen omfattar. För dessa 10 arter finns årtalet för den senaste observationen inom parentes.

Till de 7 statusbeteckningar som Lennart använde har en ny lagts till, "t" för arter med maximalt tre fynd sedan år 2000. Observera att för arter som iakttagits mindre än 15 gånger totalt inklusive kända fynd tillbaka till 1800-talet finns en separat "Raritetslista" på föreningens hemsida.

För att ytterligare förtydliga hur vanliga och spridda de arter är som mer eller mindre regelbundet häckar i vårt område, dvs nästan uteslutande betecknas med "H" eller "h", har dessa arter fått en siffra från 1 till 5. Detta beroende på i hur många av områdets ca 35 st. 5x5 km²-rutor arten bedömts häcka. Valet av rutornas storlek och placering sammanfaller med dem som de på riksnivå genomförda atlasrute-inventeringarna definierade ("Svensk fågelatlas", Vår Fågelvärld, SOF, suppl. 31). Som hjälp har den uppskattning av antalet häckande tättingar av olika arter som vi bör ha i vårt område och som finns i vår årsbok 2012 använts. Denna skattning bygger på "Fåglarna i Sverige – antal och förekomst" (SOF 2012). Varför inte som skådare, speciellt nybliven, försöka kryssa våra lokala häckfåglar som komplement till "årskryss", "Sverigekryss" mm. På köpet får man lära sig deras häckbiotoper, läten mm.

/Stefan Bengtsson

Statusbeteckningar använda i tabellen nedan:

H = Regelbundet häckande

h = Ej regelbundet häckande

Ht = Årlig förekomst under häckningstid

ht = Ej regelbundet förekommande under häckningstid

F = Regelbundet uppträdande under flyttning och/eller vinter

f = Ej årligen rapporterad genomflyttare

T = Tillfälligt iakttagen

t = Mycket tillfällig/sällsynt, max. 3 fynd sedan 2000

Förekomst häckare i Atlasrutor - uppskattning:

1 = Alla rutor

2 = En (hel) del rutor

3 = Enstaka rutor

4 = Möjligen någon ruta

5 = Ingen ruta (på senare år) (totalt ca 35 rutor om 5x5 km)

Förteckning över iaktagna fågelarter i StjOF:s verksamhetsområde

Sta- tus	Före- komst häck- are	Art	Sta- tus	Före- komst häck- are	Art
T		Smålom	H	3	Ejder
H	3	Storlom	t		Praktejder
H	4	Smådopping	t		Alförrädare
H	2	Skäggdopping	F		Alfågel
T		Gråhakedopping	F		Sjörre
H	3	Svarthakedopping	F		Svärta
t		Svarthalsad dopping	H	2	Knipa
H	4	Storskarv	F		Salskrake
Ht	4	Rördrom	h	4	Småskrake
f		Ägretthäger	H	3	Storskrake
t		Kohäger	t		Amerikansk kopparand (1984)
H	3	Häger	H	3	Bivråk
T		Svart stork	f, ht		Rödglada
T		Vit stork	f, ht		Brunglada
t		Skedstork	H	3	Havsörn
H	2	Knölsvan	H	3	Brun kärrhök
F		Mindre sångsvan	F		Blå kärrhök
H	3	Sångsvan	f		Stäpphök
F		Sädgås	T		Ångshök
F		Spetsbergsgås	H	2	Duvhök
F		Bläsgås	H	1	Sparvhök
H	3	Grågås	H	1	Ormvråk
H	3	Kanadagås	F		Fjällvråk
F		Vitkindad gås	f		Kungsörn
f		Prutgås	H	3	Fiskgjuse
t		Nilgås	H	3	Tornfalk
t		Rostand (1994)	T		Aftonfalk
T		Strippgås	F		Stenfalk
Ht	5	Gravand	H	3	Lärfalk
T		Mandarinand	t		Jaktfalk
F		Bläsand	F		Pilgrimsfalk
H	3	Snatterand	ht	4	Järpe
h	3	Kricka	H	4	Orre
t		Amerikansk kricka (1976)	H	3	Tjäder
H	2	Gräsand	t		Dalripa
F		Stjärtand	T	4	Rapphöna
ht, F		Årta	ht		Vaktel
H	3	Skedand	H	3	Fasan
t		Rödhuvasdykand	H	3	Vattenrall
ht	4	Brunand	ht		Småfläckig sumphöna
H	2	Vigg	ht		Kornknarr
F		Bergand	H	3	Rörhöna

H	2	Sothöna	H	3	Gråtrut
H	3	Trana	t		Vittrut
H	4	Strandskata	H	4	Havstrut
t		Skärfläcka	t		Svarthuvad mås
t		Tjockfot (1995)	t		Tretåig mås (1993)
H	4	Mindre strandpipare	Ht	5	Skräntärna
H	4	Större strandpipare	t		Kentsk tärna
t		Svartbent strandpipare (1974)	H	2	Fisktärna
T		Fjällpipare	H	4	Silvertärna
F		Ljungpipare	T		Småtärna
F		Kustpipare	T		Svarttärna
t		Kaspisk pipare	t		Vitvingad tärna (1991)
H	1	Tofsvipa	T		Tobisgrissla
t		Sumpvipa (1975)	H	3	Tamduva
f		Kustsnäppa	H	2	Skogsduva
F		Småsnäppa	H	1	Ringduva
F		Mosnäppa	H	4	Turkduva
t		Tuvsnäppa	t		Turturduva
F		Spovsnäppa	H	1	Gök
t		Skårnäppa	H	4	Berguv
F	5	Kårnäppa	H	3	Sparvuggla
f		Myrsnäppa	T		Hökuggla
F		Brushane	H	2	Kattuggla
F		Dvärgbeckasin	t		Slaguggla (1972)
H	2	Enkelbeckasin	T		Lappuggla
F		Dubbelbeckasin	H	3	Hornuggla
H	1	Morkulla	f		Jorduggla
f		Rödspov	ht	4	Pärluggla
F		Myrspov	H	3	Nattskärre
F		Småspov	H	2	Tornseglare
F	5	Storspov	h		Kungsfiskare
F		Svartsnäppa	t		Härfågel
H	3	Rödbena	t		Blåkråka (1991)
T		Dammsnäppa	H	2	Göktyta
F		Gluttsnäppa	t		Gråspett
H	2	Skogssnäppa	H	2	Gröngöling
F		Grönbena	H	2	Spillkråka
t		Tereksnäppa	H	1	Större hackspett
H	2	Drillsnäppa	H	3	Mindre hackspett
T		Roskarl	t		Tretåig hackspett
T		Smalnäbbad simsnäppa	H	2	Trädlärka
T		Bredstjärtad labb	H	1	Sånglärka
T		Kustlabb	t		Berglärka
t		Fjälllabb	H	3	Backsvala
F		Dvärgmås	H	1	Ladusvala
H	3	Skrattmås	H	2	Hussvala
H	2	Fiskmås	t		Större piplärka
H	4	Silltrut	H	1	Trädpiplärka

H	2	Ängsfiplärka	H	1	Grå flugsnappare
F		Rödstrupig piplärka	ht	4	Mindre flugsnappare
H	4	Skärpiplärka	H	1	Svartvit flugsnappare
ht	5	Gulärkla	h	4	Skäggmes
F		Nordlig gulärkla (ras)	H	1	Stjärtmes
h	4	Citronärkla	H	1	Entita
F, h	4	Forsärkla	H	1	Talltita
H	1	Sädesärkla	H	1	Tofsmes
t		Engelsk sädesärkla (ras)	H	1	Svartmes
F		Sidensvans	H	1	Blåmes
F	5	Strömstare	H	1	Talgoxe
H	1	Gärdsmyg	H	1	Nötväcka
H	1	Järnsparv	H	1	Trädkrypare
H	1	Rödhake	t		Pungmes
H	2	Näktergal	T		Sommargylling
F		Blåhake	H	1	Törnskata
h	4	Svart rödstjärt	F		Varfågel
H	1	Rödstjärt	H	1	Nötskrika
H	1	Buskskvätta	H	1	Skata
t		Svarthakad buskskvätta	H	3	Nötkråka
H	2	Stenskvätta	T		Smalnäbbad nötkråka (ras)
f		Ringtrast	H	2	Kaja
H	1	Koltrast	ht, F		Råka
H	1	Björktrast	H	1	Kråka
H	1	Taltrast	T		Svart kråka (ras)
H	2	Rödvingetrast	H	2	Korp
H	2	Dubbeltrast	H	2	Stare
Ht	4	Gräshoppsångare	H	1	Gråsparv
T		Flodsångare	H	1	Pilfink
t		Vassångare	H	1	Bofink
H	2	Sävsångare	F		Bergfink
T		Busksångare	H	1	Grönfink
H	4	Kärrsångare	H	2	Steglits
H	2	Rörsångare	H	1	Grönsiska
ht	4	Trastsångare	H	2	Hämpling
H	2	Härmsångare	F		Vinterhämpling
t	5	Höksångare	F		Gråsiska
H	1	Ärtsångare	T		"Brunsiska" (ras)
H	1	Törnsångare	T		Snösiska (ras)
H	1	Trädgårdssångare	T		Bändelkorsnäbb
H	1	Svarthätta	H	2	Mindre korsnäbb
t		Lundsångare	Ht, h	3	Större korsnäbb
H	2	Grönsångare	h	3	Rosenfink
H	3	Gransångare	T		Tallbit
H	1	Lövsångare	H	2	Domherre
H	1	Kungsfågel	H	2	Stenknäck
T		Brandkronad kungsfågel	F		Lappsparv

F		Snösparv		t		Kornsparv
H	1	Gulsparv		t		Videsparv
f	5	Ortolansparv		H	2	Sävspärv

Något om våra berguvar

Birdlife Sverige har initierat inventering av berguvar år 2019-20 och vi har alla uppmanats att rapportera till Artportalen. Det mesta av rapporterna döljs automatiskt för alla utom några få inklusive rapportören naturligtvis. För Sörmlands län kan man i "Fåglar i Sörmland" 2019 (utgiven av regionalförbundet FSO) läsa att de flesta av de 20 aktiva revirerna fanns längs kusten med 11 revir i Nyköpings och 3 i Trosa kommun. I de inre delarna är det mycket glesare men med 1 revir vardera i Gnesta och Strängnäs kommuner. I Stockholms län fanns i år drygt 25 aktiva revir söder om Stockholm inklusive i skärgården enligt Alar Broberg, som är ansvarig för utvärderingen i vårt län.

I våra två kommuner är nuläget enligt Alar detta: På södra halvan av Mörkö finns för närvarande två säkert besatta revir men på norra halvan numera inga. På Enhörnan finns sedan några år ett revir och i Södertälje kommuns sydvästra delar ett stabilt revir. Ingen känd häckning finns i Nykvarns kommun men enligt Alar är Yngerns omgivning ett lämpligt område att lyssna efter utvärdering. Bäst gör man det i skymningen (och även gryningen) liksom för andra ugglor, och bästa tiden på året är för utvärdering i slutet av januari till slutet av mars.

Berguvarna kan enligt Alar häcka så nära varandra som på cirka 3 km avstånd men tolerera jakt i varandras revir utom nära själva häckningsplatsen. Upprepat misslyckade häckningar kan enligt Alar delvis bero på att utvärderarna är gamla. Flera exempel finns på att havsörnar slagit berguvar och därför lämnas en del gamla utvärderingsrevir tomma.

/Stefan (och Alar)

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2020

I tabellen nedan anges första och sista rapporterna år 2020 i Södertälje och Nykvarns kommuner av samma urval vanliga flyttfåglar (67 st.) som tidigare år. Det "bästa" av de åtta föregående årens datum finns med i tabellen för jämförelse.

Syftet med tabellen är att stimulera till fenologiska iakttagelser och rapporter. Arter som ibland övervintrar i våra trakter är inte med, eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra om fåglarna är nyanlända eller klarat vintern. Helt omöjligt är det dessutom att avgöra om en kortflyttare bara "är sen" eller försöker övervintra. Trots att vissa härdiga arter uteslutits uppkommer i enstaka fall frågan om en observation är att anse som t.ex. vårens första eller är en övervintrare. I sådana fall bedöms observationen i relation till andra i t.ex. vårt landskap eller med tidigare år i vårt område.

Kommentarer till årets tabell

Antalet arter som fått ett tidigare ankomstdatum är i år relativt många. I några fall är det bara enstaka dagar så som för lärkfalk, silltrut, törnsångare och svartvit flugsnappare. För bivråk, storlom och taltrast är det 4-5 dagar, och för gulärta och stenskvätta hela 8 dagar. Den milda inledningen på våren (se inledningen på årsrapporten) kan nog förklara en hel del. Den mest anmärkningsvärda "förbättringen" gäller hämpling där det rör sig om 12 dagar. För rödvingetrasten finns i år rapporter om 1-2 övervintrare de flesta från Södertälje stad. Det datum som anges nedan är för den första sjungande fågeln, vilket ändå betyder en putsning med 5 dagar. Detsamma gäller för dubbeltrast, där övervintring skett på annat håll. Om de milda vintrarna fortsätter framöver är det kanske läge att stryka arter som dessa två trastar liksom flera andra arter från denna fenologiska lista framöver. Då tornfalk övervintrat i vårt område kan inget ankomstdatum sättas för året.

På hösten finns det uppenbarligen större möjligheter till stora förändringar i "sista-datum". Påtagligt gäller detta mosnäppa med 1 månad samt storlom, tornfalk och lövsångare med dryga 3 veckor. När detta skrivs (i mitten på februari 2021) ser det ut att bli övervintringsförsök för tornfalk även detta år. För ladu- och hussvala är förändringarna i "sista-datum" på 10 respektive 5 dagar antagligen inte de slutgiltiga inför kommande år. Också för trana sker detta år en liten justering.

Några datum saknas i tabellen även i år då rapporter för dessa arter i princip saknas för höstperioden. För ejder räknas denna period från september och för gök, göktyta, näktergal med flera från augusti.

Antalet rapportörer i tabellen är ungefär likartat med de senare åren.

Flest rapporter på våren kommer från JE tätt följd SC, därpå en samlad trio med SB, MBt och KE följda av AR, JO, NK.

På hösten är det också flest rapporter från JE och SC men de följs sedan av en kvartett med HH, LAr, KHä och YM. Många av speciellt höstens signaturer är nya i detta sammanhang, roligt.

(Ovanstående med reservation för enstaka räknefel av signaturer.)

/Stefan

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2020

ART	Ankomst 2012-2019	ANKOMST	Rapportör	Avfärd 2012-2019	AVFÄRD	Rapportör
Sädgås	2015-02-22	2020-02-23	JW, GW	2016-12-30	2020-12-26	HAn, PKy, JE, SC
Bläsgås	2016-02-23	2020-02-19	CL	2016-12-27	2020-10-26	CL
Vitkindad gås	2015-02-24	2020-03-09	NK	2013-11-13	2020-10-13	JE, SC
Bläsand	2014-03-09	2020-02-21	MFr	2014-12-16	2020-12-05	JE, SC
Snatterand	2015-02-27	2020-03-05	KE	2014-12-04	2020-12-14	FJ
Kricka	2015-03-02	2020-03-05	JE	2014-12-14	2020-12-14	PLt, BH
Skedand	2016-04-03	2020-04-07	PRn, MBt m.fl.	2013-11-10	2020-10-30	OD, BD
Ejder	2017-03-13	2020-03-14	KE	2013-11-02	-	
Storlom	2012-03-26	2020-03-22	MAn	2015-10-08	2020-10-30	TPe
Svarthakedopping	2019-04-01	2020-04-06	SC	2014-10-30	2020-10-13	JE, SC
Bivråk	2015-05-14	2020-05-09	KHä	2016-09-21	2020-09-13	KHä
Brun kärrhök	2014-03-25	2020-04-01	JO	2019-10-19	2020-09-30	CL
Fiskgjuse	2019-03-08	2020-03-26	AR	2013-10-17	2020-09-12	JE
Tornfalk	2012-03-20	?		2016-12-03	2020-12-26	PKy, JE
Lärfalk	2017-04-23	2020-04-22	SC	2014-10-05	2020-09-17	HH
Trana	2014-02-27	2020-03-02	MBt, MBl, AE, PLt	2014-11-25	2020-11-27	HH
Strandskata	2014-03-16	2020-03-25	GF, NK, JE, SC	2016-08-07	2020-07-24	MOI
M. strandpipare	2019-04-05	2020-04-08	JO	2019-09-26	2020-08-29	YM
St. strandpipare	2014-03-13	2020-03-08	MFr, SLo, KE, m.fl	2014-10-11	2020-10-07	NK
Ljungpipare	2019-03-22	2020-04-07	PRn, MBt	2017-11-10	2020-10-09	TSd
Mosnäppa	2013-05-08	2020-05-10	MN, MWn	2017-09-01	2020-10-02	LF, KE
Brushane	2017-04-03	2020-04-25	TSn, JD	2012-10-27	2020-10-11	KN, AGr
Enkelbeckasin	2015-03-12	2020-03-13	JE, SC	2015-12-20	2020-12-3-	JE
Morkulla	2015-03-12	2020-03-03	AR	2016-11-20	2020-11-07	SC
Storspov	2016-03-31	2020-04-05	JE	2019-09-09	2020-08-20	JE
Drillsnäppa	2016-03-30	2020-04-08	LAr, LGK	2014-09-02	2020-09-01	SC, JE
Skogssnäppa	2016-03-17	2020-03-25	JE	2014-08-29	2020-09-01	JW, GW
Svartsnäppa	2015-04-12	2020-04-30	LGU	2014-10-19	2020-10-17	YM
Gluttsnäppa	2019-04-03	2020-04-09	SC, JE	2012-10-29	2020-10-17	YM
Grönben	2017-04-08	2020-04-06	LGK	2014-09-17	2020-09-10	TSa
Rödben	2014-03-27	2020-04-01	CL, JE, SC	2014-09-24	2020-09-07	HH
Silltrut	2016-03-20	2020-03-19	JO	2016-10-04	2020-09-13	MN
Skräntärna	2019-04-03	2020-04-07	MRe	2014-09-06	2020-08-15	KN, AGr
Silvertärna	2014-04-18	2020-04-25	TSd	2019-10-02	2020-07-26	ÅT, KC, RM
Fisktärna	2017-04-05	2020-04-08	KFk	2012-09-23	2020-08-16	KE
Skogsduva	2017-01-27	2020-02-19	MBt, PLt, KE	2016-12-27	2020-11-23	SA
Gök	2019-04-29	2020-05-02	JE, TBe, CE, PLt	2012-09-07	-	
Tornseglare	2014-04-30	2020-05-12	SB, SC, JE, MA	2014-09-03	2020-08-15	PRn
Göktyta	2012-04-18	2020-04-25	JE	2015-10-04	-	
Trädlärika	2019-03-02	2020-03-06	MHt, PLt	2013-10-26	2020-09-23	SC, JE
Ladusvala	2015-04-12	2020-04-12	HA, ISA	2016-10-01	2020-10-11	AR
Hussvala	2013-04-21	2020-04-15	TEk	2019-09-18	2020-09-23	KHä
Trädpiplärika	2014-04-05	2020-04-13	KHä	2015-09-19	2020-09-18	JE, SC

Ängsfiol	2015-03-09	2020-03-06	KEr, KHä	2014-12-14	2020-12-31	JE
Gulärla	2013-04-25	2020-04-17	KE	2015-09-28	2020-09-19	YM
Sädesärla	2016-03-11	2020-03-18	MBt	2016-12-12	2020-11-06	PLt
Järnsparv	2014-03-15	2020-03-18	BKy	2016-10-20	2020-10-27	SC
Näktergal	2014-04-29	2020-05-04	TKö	2013-08-31	-	
Rödstjört	2012-04-15	2020-04-25	JE	2016-09-21	2020-08-31	LAr
Buskskvätta	2014-04-19	2020-04-23	PLt	2017-11-26	2020-09-10	TSa
Stenskvätta	2017-04-04	2020-03-26	HA, ISA	2016-10-13	2020-09-23	GHo
Taltrast	2016-03-05	2020-02-28	KE	2012-11-19	2020-10-12	AR
Rödvingetrast	2014-03-21	2020-03-16?	SC	2017-12-26	2020-12-12	ALg, CWi
Dubbeltrast	2017-02-17	2020-02-13	MBt	2019-11-24	2020-11-15	HA, ISA
Sävsångare	2016-04-23	2020-05-03	RNa, BSi, JE	2015-09-25	2020-09-06	KHä
Rörsångare	2016-05-01	2020-05-03	BSi	2012-09-09	2020-09-15	JE, SC
Härmsångare	2017-05-05	2020-05-08	SB	2013-08-11	2020-08-03	BH, UM, KL
Ärtsångare	2014-04-25	2020-04-30	VB, LGu	2013-10-11	2020-10-03	SC
Törnsångare	2012-05-05	2020-05-04	SB	2012-09-16	2020-09-16	LAr
Trädgårdssångare	2016-05-06	2020-05-07	SC	2019-09-03	2020-08-22	JO, MOb
Svarthätta	2014-04-19	2020-04-22	SB	2014-10-11	2020-10-13	SC, JE
Grönsångare	2019-04-25	2020-04-23	CMS	2013-07-23	2020-06-23	HH
Lövsångare	2019-04-17	2020-04-23	PLt, AR	2017-09-30	2020-10-21	SC
Grå flugsnappare	2013-05-09	2020-05-12	JE	2012-09-11	2020-09-16	LAr
Svit flugsnappare	2013-04-22	2020-04-19	SB	2014-08-23	2020-09-15	KEk
Törnskata	2013-05-07	2020-05-15	NK	2014-09-19	2020-09-11	LAr
Hämpling	2015-03-11	2020-02-27	JE	2012-10-20	2020-10-16	LÖ, KÖs

Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2020

Inledning

Genetiska studier de senaste två åren har gjort att fåglarnas släkträd delvis har ritats om och från och med i år följer vi den nya systematiken helt. Den allra största förändringen är att falkarna numera inte anses närmare släkt med de andra dagrofvågarna utan närmast med törnskator och alltså hittas just före dem. Och fiol plus ärlor hittas numera just före finkarna som blivit deras närmaste släktingar. Fler förändringar finns att upptäcka.

Vi har försökt att något minska antalet sidor i rapporten och framför allt försökt öka läsbarheten genom att för allt fler arter sammanfatta grupper av rapporter från ett område eller en tidsperiod. Antalet signaturer som angivits har också minskats, delvis pga nyss nämnda skäl, vilket också bör ge ökat flyt i läsningen. Synpunkter om förändringarna mottas gärna.

Det ökade antalet rapporter 2020 jämfört med de föregående åren slår antagligen lite olika för olika arter beroende på varifrån och från vem rapporterna kommer. Vi har gjort den allmänna bedömningen att en ökning av cirka 50% av antalet för en enskild art jämfört med åren innan huvudsakligen speglar just den ökande rapporteringen och inte behöver betyda att arten ökat. Bland de arter som rapportmässigt ökat allra mest finns en del tringa-vadare som grönbena, glutt- och svartsnäppa men även arter som skräntärna och härmsångare och speciellt trädlärika (med en ökning till det 3-dubbla). Några arter där rapporteringen inte ökat är mindre hackspett och tornfalk, där det alltså skulle kunna tyda på en reell minskning. Den mest drastiska minskningen i antalet rapporter gäller mindre korsnäbb, se vidare i själva rapporten. De kommande åren kommer att visa om förändringarna för de nämnda arterna är reella.

Väderåret 2020

Uppgifterna är hämtade från SMHs hemsida. I Sverige liksom många andra delar av världen blev årsmedeltemperaturen den högsta uppmätta, i vårt land nära 3 ° över medelvärdet.

Årets första månad blev extremt mild med en medeltemperatur på 6 ° över det normala i södra halvan av landet, norrut ännu högre. Nederbörden i våra trakter blev hälften mot normalt och det var helt snöfritt.

Större delen av februari blev en repris av januari, dock med normal nederbörd och delvis blåsigare. Temperaturöverskottet var i vår del av landet 6 ° även denna månad och den metrologiska våren kom till våra trakter kring den 15:e. Sista dagarna i månaden blev det kallare och vi fick en knapp dm snö hos oss.

Mars fick "bara" ett temperaturöverskott på cirka 3,5 ° i södra delen av landet och hos oss med något mer nederbörd än normalt. Snön försvann redan första dagarna i månaden som också blev lite mer växlande beträffande molnigheten.

April blev växlande, ganska solig och delvis blåsig och med i södra halvan av landet bara cirka 50% av normal nederbörd. Temperaturöverskottet blev likartat med den föregående månaden, kring 3 °. Ett första bakslag med snö kom några dagar in i månaden, följt av flera lite varmare perioder men också ett kylslaget månadsslut.

Större delen av maj blev kylslagen, rent aprilväder, och först sista veckan kom värmen. Medeltemperaturen hamnade för ovanlighetens skull nära den normala i södra delen av landet. Också nederbörden blev här nära normal.

Juni blev i södra halvan av landet 2-3 ° varmare än normalt, minst överskott i dess östra delar och nederbörden blev i sydsverige för årstiden tämligen normal. Antalet soltimmar var i södra Sverige något fler än normalt och vindarna ofta ganska svaga, sammanfattningsvis en fin sommarmånad.

Juli däremot var lågtrycksbetonad och ganska blåsig och med något mer nederbörd än normalt i vår del av landet. Också temperaturen var medioker, 0,5 ° under den normala i sydsverige. Mest sommarlikt var det tredje veckan i månaden.

Högsommarvarmt blev det så i inledningen av augusti med svaga vindar och mer sol än normalt. Denna vädertyp dominerade sedan med vissa avbrott större delen av månaden. I södra Sverige blev temperaturöverskottet omkring 2,5 ° och nederbörden cirka 75% av den normala trots lite blötare slut.

Det fina vädret fortsatte i september med ett temperaturöverskott på knappt 2 ° i södra och mellersta Sverige och med cirka hälften av normal nederbörd i östra delen av området där det också var mer sol än normalt.

I oktober blev det i vår del av landet också kring 2 ° varmare än normalt men med 50% mer nederbörd än normalt till skillnad mot september. Solen visade sig lite sparsammare än vad den brukar denna månad.

Novembers temperaturöverskott blev cirka 4,5 ° dels för att kallluftsutbrott saknades, men även för att månadens första vecka var rekordvarm. Nederbörden i östra delen av södra Sverige var kring hälften av den normala men solen visade sig ändå mindre än normalt.

December blev som november men ännu gråare och blötare, med 50% mer nederbörd än normalt och även mildare, nu ca 4 ° varmare än normalt, i norra Sverige upp mot 8 °.

Sammanfattningsvis påminner 2020 mycket om året innan: Våldigt varm inledning och avslutning, kylslagen maj, sommar i juni och augusti, men halvdan juli och mild höst!

Rapport 2020

PRUTGÅS (*Branta bernicla*)

5 rapporter av prutgås har kommit in, alla från första halvan av oktober. Följande sågs sträckande: 1 ex. vid Tullgarns slott den 2/10 (SC), 45 ex. vid Stavsgårds ängar den 3/10 (JE), 5 ex. vid Västerängen, Tullgarn den 7/10 (KHä) samt ett icke angivet antal över kanalen i Södertälje stad den 13/10 (KE). 20 ex. rastade vid Skanssundet den 8/10 (PLt). Prutgås har en stark övervikt till höstfynd i vårt område. Fynd under senvåren förekommer endast sällsynt.

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

Årets största flockar var 200 ex. vid Mörköbron den 1/10 (JW, GW) och 250 ex. i Pilkrogsviken den 14/8 (HN, EE). Den milda vintern gjorde att fynd gjordes under hela januari och februari samt enstaka även i december då även senhösten var mild.

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*)

Den vitkindade gåsen har en ökande trend och under 2020 har 195 rapporter inkommit vilket är nästan dubbelt så mycket som det tidigare toppåret 2017 (105). Fynden fördelar sig ganska jämnt mellan vår och höst men de största antalen ses under oktober vilket även gäller detta år. Årets första fåglar sågs vid Pilkrogsviken den 9/3 (3 ex. NK, 2 ex. SC, BLj). Under våren har alla rapporter om rastande fåglar handlat om enstaka eller små grupper om max 10 ex. Den 8/5 sågs 70 ex. förbiflygande vid Häggnäsviken (MBt). Inga tydliga tecken på häckning finns men en parning observerades i Pilkrogsviken den 27/5 (KE).

Första veckan i juli, den 1–4/7, rastade en flock om 20 ex. vid Skanssundet (UM, HAn, BB, AEs, LAr). Större rastande flockar börjar dyka upp i slutet av september. Ett stort antal rapporter om flockar på flera hundra individer finns från oktober. Tyngdpunkten för rastande flockar är området kring Tullgarns slott men även Pilkrogsviken och Norra Mörkö förekommer. Årets största flockar var 1250 ex. den 7/10 (CL) resp. 930 ex. den 8/10 (SC) vid Häggnäsviken, 800 ex. vid Pilkrogsviken den 11/10 (SC), 1700 ex. vid Häggnäsviken den 13/10 (SC, JE) samt 800 resp. 950 ex. vid Häggnäsviken den 1/11 resp. 3/11 (CL). Mindre flockar rapporterades sedan fram till 20/11.

GRÅGÅS (*Anser anser*)

Det finns i år 36 rapporter om flockar med mer än 500 exemplar och dessa fördelar sig från mitten av juli till mitten av oktober. De lokaler som oftast samlar stora flockar grågäss är Pilkrogsviken, Häggnäsviken, Skanssundet och Mörköbron. Den mycket milda vintern gjorde att en del grågäss övervintrade. Under januari var det mindre grupper med som mest 18 ex. i Västerviken den 31/1 (SC). Flockarna blev större under februari och flera hundra stationära ex. sågs i slutet av månaden, tex. 200 ex. Säby handel den 23/2 och 200 ex. en kort stund därefter vid Västerviken (HN). Även tidiga vintern i slutet av året var mild och enstaka fåglar fanns kvar i december.

SÄDGÅS (*Anser fabalis*)

Under våren sågs sädgäss under en period av ca 2 veckor i mitten av mars. Före det finns ett fynd, den 23/2 med 5 ex. i Vårdinge (JW, GW). Under mars var det mindre grupper med som mest 10 ex. vid Säby gård, Ytterjärna den 6/3 (HA, ISA), 8 ex. vid Pilkrogsviken den 14/3 (MOb) och 7 ex. den 15/3 i Vårdinge (NL). Den 14/4 har sädgås noterats rastande utan angivet antal vid Sjögård, Vårdinge (OW, AK).

Höstrapporterna är betydligt fler och börjar den 18/9 med 7 sträckande vid Påläng, Hölö (AR). Tyngdpunkten ligger sedan under första halvan av september med både sträckande och rastande.

Större flockar sträckande sädgäss i ett stråk längs Södertäljeleden ner förbi Tullgarn var 70 ex. mot SV vid Björkarösund den 28/9 och dito 60 ex. den 8/10 (PLt), 87 ex. den 4/10 och 64 ex. den 19/10 vid Mikaelgården (AR) samt hela 500 ex. vid Häggnäsviken den 12/10 (TSn, HN). Flera större flockar rastade också, 100 ex. kortvarigt vid Häggnäsviken den 5/10 (KN). 9/10 rapporteras 150 ex. vid Skanssundet (SC) och samma dag och lokal 210 ex. klassade som Tundrasädgås (TSd, KE). Av dessa var 40 ex. (ras ej angiven) kvar dagen efter (YM). Den 9/10 rastade 40 ex. vid Nackunga, Hölö (YM) och den 11/10 65 ex. vid Pilkrogsviken (SC). Nästan en månad efter sista rapporten i oktober hittades en grupp om 7 ex. på Norra Mörkö den 20/11 (PEP). Dessa stannade kvar resten av året. Det är oklart vilken ras dessa tillhörde då de rapporterats både som Tundrasädgås och Tajgasädgås. Av 92 rapporter totalt är 17 klassade som Tundrasädgås och 4 som Tajgasädgås, resten är oklassade. Arten varierar ganska mycket mellan åren och 2020 var ett år med många rapporter.

SPETSBERGSGÅS (*Anser brachyrhynchus*)

Ett ex. uppehöll sig en längre period i mars, den 7–26/3, vid Västerviken, Tullgarn (JE, SC m.fl.).

1 ex. sågs vid Usta, Vårdinge den 2/4 (NL). Så sent som den 16/5 observerades 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SC, TSn). Fynd under maj har bara gjorts vid ett fåtal tillfällen tidigare. Under hösten finns tre fynd. 22 ex. rapporterades sträckande vid Björkarösund den 4/10 (GAv). Troligen samma individ rastade vid Västerviken, Tullgarn den 15/10 (HN, EE) och den 18/10 (JE). Den 26/10 sågs 2 ex, även nu vid Västerviken (CL).

BLÄSGÅS (*Anser albifrons*)

Bläsgäss ses främst under två relativt koncentrerade perioder i mars och oktober. Årets första fynd gjordes vid Vårdinge med 5 ex. den 19/2 (CL) och det sista den 7/4 med 2 ex. vid Häggnäsviken (MOB). Troligen en och samma individ uppehöll sig vid Häggnäsviken under högsommaren, den 1/7–7/8 (HAn, BB m.fl.). Efter enstaka fynd av ett fåtal ex. under september börjar rastande och sträckande flockar dyka upp i oktober med start 3/10 med 50 ex. vid Västerviken (LG) och 200 ex. den 4/10 vid Björkarösund (GAv). Stora flockar med 356 respektive 268 ex. sågs sträckande vid Mikaelgården den 4/10 respektive Påläng den 5/10 (båda AR). 120 ex. sträckte förbi Tullgarnsnäs den 5/10 (PLt) och 450 ex. likaså över mellersta Mörkö den 8/10 (MBt). En större flock rastade några dagar vid Skanssundet med start den 9/10 med 150 ex. (SC). I Häggnäsviken rastade varierande antal under första halvan av oktober med största antal den 11/10, 100 ex. (KN, AGr) och 110 ex. (PLt). Årets sista bläsgås, 1 ex, sågs den 26/10 vid Västerviken (CL).

FJÄLLGÅS (*Anser erythropus*)

Fjällgäss ses ytterst sällsynt i vårt område och i år har inga rapporter inkommit.

GÅSHYBRIDER

Flera hybrider av gäss med olika kombinationer föräldraarter har rapporterats under året. Följande kombinationer har rapporterats: vitkindad gås x kanadagås, bläsgås x kanadagås, bläsgås x vitkindad gås, grågås x kanadagås och grågås x vitkindad gås.

MINDRE SÅNGSVAN (*Cygnus columbianus*)

Årets rapporter kan sammanfattas i tre fynd. Den 11–20/3 fanns 1–3 ex. i Usta, Vårdinge (SC, JE, NL m.fl.). Den 16/4 hittades 1 ex. tillsammans med sångsvanar i närheten av Fågeltornet, Häggnäsviken (NE, RNa) och sågs sedan fram till den 18/4. Den 27/11 rapporteras 8 ex. förbiflygande vid fälten norra Mörkö (GM).

SÅNGSVAN (*Cygnus cygnus*)

Högre häckningskriterier rapporteras från 6 lokaler:

- Vid Hummelhaga rapporteras parning den 11/3 (JE). Därefter dröjde det till den 17/5 innan ruvning och permanent revir rapporteras (AR). Den 29/5 var det 2 ruvande och den 10/6 2 pulli (AR).
- I Lina Lersjö rapporteras 1 par i permanent revir den 6/4 (LAr) och sedan 2 ex. ruvande den 5/5 (LS), likaså den 8/5 (LAr) och den 14/5 (BM). Den 10/6 rapporteras 2 adult + 2 ungar (LS).
- I Karlhälls viltvatten sågs 1 par ruvande den 20/4 (SC).

- I Norrängs viltvatten sågs bobygge av 2 ex. den 21/4 (PLt) och 1 ex. ruvande den 25/4 (TSd).
- I Sundsvik viltvatten sågs 2 ex. ruvande den 25/4 (NJ) och 2 ex. som besökte bebott bo den 27/4 (HH).
- Vid Tullgarnsnäs sågs 1 ex. ruvande den 17/5 (AS).

Under hela den snöfria vintern rastade och övervintrade flockar av sångsvanar i jordbruksområdena. I Tullgarnsområdet och på Mörkö var det flockar upp till som mest 45 ex. Större flockar sågs i Vårdingeområdet där antalen ökade successivt. 87 ex. den 13/2 (SB) hade ökat till 105 ex. den 19/2 (CL) och 165 ex. den 26/2 (SC). Den 13/3 var de uppe i 215 ex. (NL, TSa). Fortfarande den 11/4 var det 100 ex. (GW, JW). Under hösten var flockarna mindre, upp till ca 30 ex. och rapporter kom in året ut då slutet av året var mildt och snöfritt.

GRAVAND (*Tadorna tadorna*)

Gravanden varierar en del mellan åren. Detta år finns 44 rapporter vilket är mycket. Den 22/3 kom första rapporten om 1 ex. från Tullgarnsnäs (SC, JE). 1 ex. sågs sedan i Pilkrogsviken den 9/4 (JIs, JO). Under perioden den 12/4–3/5 sågs först enstaka ex. vid Tullgarnsnäs och Västerviken men både hanar och honor. Från och med den 19/4 kommer alla fynd från Tullgarnsnäs. Som mest 4 ex. rapporterades, den 26/4 (LAr). Flera rapporter gäller 1 par. Den 27/4 rapporteras om parning (SC) men inga rapporter om ungar eller ungfåglar finns. De sista rapporterna kom den 24/5.

MANDARINAND (*Aix galericulata*)

1 par rastade den 2/6 kortvarigt i Moraån vid Pilkrogsviken innan de flög söderut (MOI).

ÅRTA (*Spatula querquedula*)

13 rapporter är relativt mycket men flera rapporter rör sannolikt samma fåglar. Årets första rapport kom den 26/4 om 1 par vid Tullgarnsnäs (SC, JE, TW). Dessa fanns kvar nästa dag men sågs sedan inte förrän den 2/5 då 2 par rapporterades på samma lokal (TBe, JE, KHä). Endast en ensam hane sågs sedan maj ut. En ytterligare lokal finns bland vårrapporterna, 1 par den 7/5 vid Björkarösund (MBt). En honfärgad individ vid Skansundet rapporterades den 1/7 (UM) och den 3/7 (KE). En ensam hona fanns vid Pilkrogsviken den 25/7 (KE). Inga häckningskriterier har angivits.

SKEDAND (*Spatula clypeata*)

141 fynd totalt är betydligt mer än normalt. Från och med den 7/4 kom regelbundna rapporter om mindre antal och par från Tullgarnsvikarna, Tullgarnsnäs, Pilkrogsviken och Skansundet. Inga häckningskriterier finns rapporterade från dessa områden. Dock sågs 2 st 1K vid Tullgarnsnäs den 31/7 (PLt). Ifrån Simsjön kom första fyndet den 7/4 med 2 par (JO, MOb). Under april rapporterades sedan 1 par och den 3/5 sågs 1 par och parning (KE). Inga högre häckningskriterier kom därefter. Vid ett par tillfällen under maj sågs 2 hanar och den sista rapporten ifrån Simsjön kom den 29/5 med 1 par (DE). Ett par sågs i Årby viltvatten den 26/4 (MA) men sedan inte mer. Enstaka fåglar sågs hela sommaren och in på hösten då lite större grupper samlades. I Hägnäsviken sågs som mest 20 ex. den 8/9 (CL). Fynd finns fram till den 30/10 då en sista rapport ifrån Hägnäsviken gäller 5 st honfärgade (BD, OD).

SNATTERAND (*Mareca strepera*)

Snatteanden är en art som gått starkt framåt. Fram till 2006 inkom som mest 30 rapporter per år. De senaste fem åren har mellan 150 och 200 rapporter kommit in och 2020 hela 327. Det finns en januarirapport om 3 ex. den 5/1 vid Tormestaviken, N Mörkö (PKy). Sedan fyller det på med fynd från första veckan i mars då 4 ex. i par sågs vid Pilkrogsviken den 5/3 (KE). Under våren är det mest mindre antal per fynd med de flesta fynden i Tullgarnsområdet, kring Mörkö samt vid Pilkrogsviken. Trots den stora förekomsten finns bara en konstaterad häckning, den 26/5 med 4 pulli vid Skansundet (PLt).

Stora ansamlingar började ses från och med juni. Vid Pilkrogsviken, Tullgarnsnäs och vikarna kring Tullgarns slott sågs ansamlingar på mellan 30 och 53 ex. ända fram till första veckan i november. Under slutet av november sågs enstaka och årets sista rapport kom den 14/12 med 2 ex. vid Mörköbron (FJ).

BLÄSAND (*Mareca penelope*)

Under några dagar i början av januari, den 6–9/1, fanns 2 ex. vid Skanssundet (MFr, KE m.fl.). 4 ex. sågs sedan den 21/2 i Västerviken (KHä). Vårrapporterna börjar i mitten av mars med första fynd den 14/3 av 1 hane i Västerviken (KE). Sedan kommer regelbundna rapporter om mindre grupper fram till slutet av maj, främst i Tullgarnsområdet. De enda inlandsrapporterna kommer från Årby viltvatten av en hane den 26/4 (MA) samt den 2/5 med 3 ex. vid Farfars udde, norra Yngern (HH). Fynd av enstaka ex. eller mindre grupper fortsätter under juni-augusti i Tullgarnsområdet och Pilkrogsviken. Större flockar började ses i slutet av augusti, till exempel med 40 ex. i Häggnäsviken den 21/8 (CL, IL) vilket fortsatte till och med oktober. Den 8–14/9 fanns en stor samling, som mest 200 ex. 11/9 (LG, NEE), i Häggnäsviken. Samtidigt fanns större antal i Pilkrogsviken med som mest 75 ex. 15/9 (NJ). Under november var det enstaka exemplar som sågs och årets sista hittades den 5/12 i Häggnäsviken (SC, JE).

GRÄSAND (*Anas platyrhynchos*)

Större ansamlingar räknades under vintern vid Maren inne i Södertälje med som mest 300 ex. den 21/1 (UM). I slutet av året samlades där återigen många änder, 180 ex. räknades den 13/11 (HN, EE).

STJÄRTAND (*Anas acuta*)

Endast ett vårfynd finns, en ensam hane den 1/6 vid Tullgarnsnäs (JE). Höstfynden, bestående av 37 rapporter startar den 30/8 med en hona rastande vid Tullgarnsnäs (JE). Dagen efter sågs 3 honfärgade vid Björkarösund (PLt, SC). Därefter fortsätter täta rapporter av 1–5 ex. från Tullgarnsvikarna, Tullgarnsnäs och Pilkrogsviken under hela september och oktober. Vid Pilkrogsviken sågs 9 ex. den 30/9 (YM) och här sågs även årets sista, 1 honfärgad den 18/11 (Rkm, MTm, UJ).

KRICKA (*Anas crecca*)

Rapporter har kommit in från början av mars med första den 5/3 då 3 ex. fanns vid Tullgarnsnäs (JE). Krickor sågs sedan kontinuerligt under hela våren och sommaren men inga tecken på häckningar finns i rapporterna. En övervägande del av rapporterna kommer från saltsjön men vårrapporter ifrån sjöar och dammar förekommer såsom Simsjön, Almnäs våtmark, Sundsviks viltvatten, Träsket (Persdagen), Stora Dammen (Hummelhaga), Norrängs viltvatten, Molstabergs viltvatten, Årby viltvatten, Norasjön och Lina Lersjö. Dessa är dock övervägande tidiga, i mars och april, och rör sig nog huvudsakligen om rastande. Några särskilt stora antal värda att nämna var 130 ex. vid Tullgarnsnäs den 9/4 (SC, JE) och i september 230 ex. vid Tullgarnsnäs den 12/9 (JE), 160 vid Björkarösund den 5/10 (PLt) och 140 i Häggnäsviken samma dag (SC, JE). Goda antal rastade hela november och en sista rapport kommer den 14/12 med 8 ex. i Västerviken (BH, PLt).

BRUNAND (*Aythya ferina*)

95 rapporter har kommit in vilket är relativt mycket men fyndbilden är ganska konstant över de senaste 20 åren. Täta rapporter om enstaka ex. finns för januari-mars, mest från Tullgarnsvikarna. Den 13/1 rastade en stor flock om 52 ex. vid Ytterjärna båtklubb (BH, UM, AMä) och den 12/2 19 ex. i Pilkrogsviken (CL). Några exemplar brukar dyka upp i Simsjön under våren men inga säkra häckningskriterier har förekommit de senaste åren. 1 par sågs här den 5/3 (KE) samt 16/3 och 19/3 (BLj). Övriga vårfynd var den 18/4 av 1 hane i Norasjön (HA, ISA), 1 ex. i Häggnäsviken den 6/5 (JW, GW) samt 1 hane den 6/6 vid Tullgarnsnäs (HN). Under juli och augusti sågs enstaka ex. i Häggnäsviken och Pilkrogsviken. Tidiga hösten fortsatte med enstaka fåglar hela september och oktober, även nu i Häggnäsviken och Pilkrogsviken. I november och december fanns större flockar i Pilkrogsviken/Ytterjärna båtklubb med 58 ex. den 22/11 (RV, MW), 37 ex. 23/11 (BH, UM), 64 ex. 14/12 (BH) och 74 ex. 26/12 (UM, ALg).

VIGG (*Aythya fuligula*)

Vigg ansamlas i mycket stora flockar under vinterhalvåret i saltsjöfjärdarna, men även i Norasjön, och detta år finns några extrema rapporter. Hela 47 rapporter om 1000 ex. eller fler har kommit in. Den 11/1 gav Kustfågelräkning SV Oaxen hela 14 350 ex. (CK, TS). I Norasjön fanns den 4/1 ca 3000 ex. (ALg) som var kvar under januari. I april samlades åter stora antal i Norasjön med som mest 4000 ex.

den 30/4 (VB, LGU). I slutet av året växte antalet i Norasjön till rekordsiffrorna 13 000 ex. den 2/12 (SB) och 15 000 den 5/12 (JE).

Antalet rapporter under häcktid i senare delen av maj och i juni är inte så stort och bara två konstaterade häckningar är rapporterade, 2 pulli i Simsjön den 22/6 (KE) och 4 pulli/nyligen flygga i Gästhamnen, Södertälje den 19/8 (MOB). Dessutom en hona med 2 1K vid Krutholmen den 8/8 (KE).

BERGAND (*Aythya marila*)

Rastande och övervintrande Bergänder sågs från årets början fram till första veckan i maj. De återkommer sedan i slutet av september och rapporteras året ut. Lokalerna finns övervägande i Tullgarnsvikarna med undantag av några kring Mörkö och i Pilkgrosviken. Den 11/1 räknades 50 st SV Oaxen (CK, TS). I Häggnäsviken sågs 27 ex. den 14/3 (ALg) och 20–30 rapporterades sedan kring Tullgarn fram till början av maj.

Under hösten rapporterades som mest 50 ex. i Häggnäsviken den 22/11 (MW, RV). I Norasjön sågs 2 ex. tillsammans med den extrema viggflocken den 5/12 (JE).

EJDER (*Somateria Mollissima*)

169 rapporter vilket är mycket, endast 2014 har en högre siffra. Årets första, 3 st förbiflygande vid Björnhagen, Mörkö (KE), sågs den 14/3 vilket är ett normalt ankomstdatum. De flesta rapporterna kommer från östra Mörkö men även Tullgarnsnäs och Tullgarnsvikarna förekommer. Från Brandalsund finns flera fynd utspridda under våren, den 23/3–19/6. Största antal var 110 ex. den 27/3 (AR). Årsungar sågs här den 2/6 med 18 ex. (GWn) och den 12/6 med 30 ex. (LAr). Ungar noterades även vid Björnhagen och Oaxen med 18 respektive 12 ex. den 20/5 (AR). Vid Oaxen sågs också 10 pulli (MBt) och 12 pulli (MN, MWn) den 2/6. Ungar sågs också på följande lokaler:

5 ex. vid Tullgarnsnäs den 6/6 (HN), 1 ex. vid Egelsholm den 14/6 (MFd), 1 ex. vid Tullgarnsnäs den 16/6 (SC) samt 1 ex. den 10/7, också vid Tullgarnsnäs (PLt).

Större vårflockar som rapporterades var 150 ex. den 24/3 vid Björnhagen, Mörkö (MOB, JO), 200 ex. vid Hornö den 23/4 (SC, JE), 500 ex. också vid Hornö den 2/5 (AR), 100 ex. vid Björnhagen den 20/5 samt 550 ex. vid Hornöudd den 4/6 (PLt). Under juli och augusti sågs mindre antal runt Mörkö med som mest 30 honor och årsungar den 27/7 i Himmerfjärden (AB). Årets sista rapport (noterad) kommer från Skansundet den 14/8 (KHä).

SVÄRTA (*Melanitta fusca*)

Endast ett fåtal fynd av Svärta görs varje år i vårt område. Om man studerar de senaste 20 åren är antalet fynd ungefär konstant och de är utspridda under årets alla månader. Under 2020 finns 3 observationer, 1 ex. den 19/1 söder om Grönvik på Eriksö, Mörkö (JE, SC), 2 ex. den 2/5 vid Hornö udd, Mörkö (AR) och 1 ex. den 1/7 vid Sydhamnen i Södertälje (KE).

SJÖORRE (*Melanitta nigra*)

Likt svärtan brukar endast ett fåtal rapporter om sjöorre inkomma varje år. 2020 finns en större mängd rapporter men det beror på en långstannande hona i Tullgarnsområdet som upptäcktes den 31/1 i Västerviken (SC). Detta ex. rapporterades kontinuerligt fram till den 28/3 och därefter med en lucka till en sista rapport den 30/4 (LGU). Den 2/5 sågs 5 ex. förbiflygande vid Hornö (AR).

ALFÅGEL (*Clangula hyemalis*)

25 rapporter, mest från Östra och södra Mörkö. Vinter-vårreporter förekommer ända från tidig januari till början av maj. Exempel på stora flockar var 120 ex. den 19/1 vid Grönvik, Eriksö (SC, JE), 100 ex. den 7/2 vid Eriksö (HA, ISA), 100 ex. Hornö den 15/2 (JE, SC), 150 ex. vid Eriksö den 19/2 (PLt), 300 ex. vid Hornö den 23/4 (SC, JE) och 750 ex. vid Hornö den 2/5 (AR). Några höstrapporter finns från perioden 26/10–14/11 med som mest 60 ex. vid Egelsviken den 3/11 (KE).

I december sågs 55 ex. i Himmerfjärden den 26/12 (PKy).

KNIPA (*Bucephala clangula*)

De största rastande flockarna är fördelade över året. Under vinter/tidig vår rapporterades 300 ex. vid Tunanäs den 19/1 (SC, JE) och 300 ex. vid Tullgarnsnäs den 18/4 (ALg). Under högsommar, den 18/7 fanns hela 690 ex. i Häggnäsviken (CWi, ALg). Några exempel från hösten är 600 ex. vid Tunanäs den 20/10 (SC), 450 ex. i Västerviken den 23/10 (CWi, ALg) och 300 ex. vid Oaxen den 23/11 (UM, BH).

Ett antal konstaterade häckningar med sedda pulli finns enligt följande:

- Hummelhaga: Den 17/5 12 st varav 4 pulli, den 29/5 9 st varav 3 pulli, den 10/6 10 st (AR) samt 4 pulli den 20/6 (SC).
- Seminarieparken, Ytterjärna: pulli noterade den 20/5 (SC, JE) samt 18 pulli den 2/6 (AR).
- Häggnäsviken: 9 pulli den 28/5 (NE) samt 1/6 (YM).
- Slottsparken, Tullgarn: 7 pulli den 30/5 (JO, MOB) och 9 pulli den 2/6 (HH).
- Lina våtmark: 4 pulli den 30/5 (JS) och 4 pulli den 20/6 (TEK).
- Farfars udde, Yngern: 4 pulli den 1/6 (HH).

SALSKRAKE (*Mergellus albellus*)

En kraftig ökning av antalet rapporter, hela 453 st. Rapporterna är kontinuerliga hela vintern och våren fram till den 8/5 då de plötsligt upphör för att lika plötsligt återkomma den 3/10 och därefter är kontinuerliga hela hösten och till årsskiftet. Alla rapporter utom 4 kommer från saltsjön. Norasjön har två fynd, 3 ex. den 4/1 (ALg) och 1 ex. den 3/3 (KE). I Skillötsjön, Vårdinge fanns 39 ex. den 22/3 (AWo, JJ). Från Farfars udde i norra Yngern sågs 4 ex. den 31/10 (HH).

I vikarna kring Tullgarn slott fanns under januari och februari mer än 100 ex. Största rapporterade antal var 230–250 ex. den 1–5/1 (KHä, JE m.fl.), 100 ex. den 5/2 (SC), 120 ex. den 17/2 (CL) och 100 ex. den 23/2 (SC, JE). Under hösten ökade flockarna successivt i antal och den 12/11 rapporteras första gången 100 ex. (KE). Största antal blev 150 ex. den 2/12 (SB). Upp till 100 ex. förekom under hela december.

Vid Ekö på sydligaste Mörkö sågs 102 ex. den 12/1 (CK, TS) och vid Björnhagen på östra sidan av Mörkö fanns 87 ex. den 2/1 (JE). Största antal i Pilkrogsviken var 40 ex. den 12/2 (CL). På hösten var det som mest 38 ex. i detta område, den 26/12 (UM, ALg).

STORSKRAKE (*Mergus merganser*)

Stora flockar samlas under vinterhalvåret, huvudsakligen i saltsjön och följande rapporter med 200 eller fler finns:

- Tullgarnsområdet: 570 ex. den 5/1 (JE), 550 ex. den 13/1 (BH, UM, AMä), 300 ex. samma dag (KHä), 250 ex. den 13/3 (SC), 300 respektive 225 ex. den 14/12 (PLt) respektive (BH)
- Tullgarnsnäs: 1600 ex. den 13/3 (JE, SC), 300 ex. den 4/4 (TSd) och 300 ex. den 19/12 (SC, JE)
- Mellan Mörkö och fastlandet: 650 ex. vid Ulvsundet den 11/1 och 710 ex. vid Mörköbron den 12/1 (TS, CK), 200 ex. i Pålsundet den 13/2 (BSi, BR), en flock om ca 400 ex. sträckande mot N sedda från Slessberget den 29/2 (PRn, LAr, SB, BKy, PKy) samt 280 ex. i Pålsundet den 26/12 (PKy).

I insjöarna kan följande större grupper nämnas:

- Måsnaren: 200 ex. den 20/11 (MA)
- Yngern: 90 ex. vid Farfars udde den 7/3 (HH)
- Sörsjön: 40 ex. den 18/2 (KE)
- Norasjön: 50 ex. den 5/12 (JE).

SMÅSKRAKE (*Mergus serrator*)

Årets 75 rapporter är en mycket kraftig ökning. 2019 var de endast 12 och åren innan dess var det drygt 20. Arten är på ökning men årets ökade rapportering beror troligen mest på ökad skådaraktivitet. Rapporterna är spridda över hela året med tyngdpunkten på våren. Större grupper sågs vid Egelsvik

med 7 ex. den 19/3 (JE, SC) och 10 ex. i jämna par den 9/4 (PKy). Vid Tullgarnsnäs sågs 10 ex. den 2/5 (JE), 8 ex. den 14/5 (EE, HN) och 10 ex. i Rävslaviken samma dag (JE). I övrigt finns en stor mängd rapporter av 1–6 ex. mellan april och den 7/6 i främst Tullgarnsområdet men utan häckningskriterier. Under hösten kommer de flesta rapporterna från vattnen kring Mörkö och flera är från Egelsvik där som mest 15 ex. sågs den 26/10. 9 ex. sågs såväl vid Himmerfjärden som Eriksö den 29/10 respektive den 31/10 (KE). Den 14/11 sågs 20 ex. vid Hornö (JE).

JÄRPE (*Tetrastes bonasia*)

5 fynd vilket är mer än vanligt. Under våren hördes spel vid Stora Envättern den 29/3 (AR). Den 3/8 sågs 1 ex. (SG) förbiflygande vid Sund (Sörmlandsleden SV Mörköbron). Den 23/8 sågs 1 ex. vid Ensta (JE) och troligen samma individ den 24/8 (SC). Den 13/9 sågs 1 ex. vid Stora Envättern (BKy).

TJÄDER (*Tetrao urogallus*)

44 fynd av tjäder är en kraftig ökning utöver vad som är typiskt under 2000-talet. Rapporterna sammantaget tyder på att tjädern finns spridd inom våra kommuners större skogsområden och häckningskriterier finns rapporterade i skogstrakterna västerut från Järna. Många av rapporterna gäller fynd av spillning, äldre eller färsk, samt andra spår och relativt många av fynden gäller flera fynd under samma dag i några områden, troligen i samband med inventering. Detta gäller den 22/3 i Mölnbotrakten (BT, BK_n, BTö, MAn) liksom den 18/4 (BT, EGr, BSL) samt den 5/1 vid Urvik (BT, BSL, RVe). Äldre spillning rapporterades också vid Vattgruvmossen den 4/4 (ASL). Enstaka fåglar sågs vid följande datum och platser: Vid Almnäsberget sågs 1 ex. den 30/1 (SC) liksom den 6/3 (AHI), vid Palmskog den 21/3 (JE), i Mölnbo-området den 22/3 (RVe) och den 25/3 (GEi), i Almnäsområdet den 28/3 (JO, MO_b), vid Stora Alsjön den 15/4 (PKy) och den 6/12 (JE), vid Sjundatorp den 19/5 (GEi), i Sjundaområdet den 10/9 (PF), vid Mikaelgården den 10/11 och 8/12 (AR) samt vid Stora Envättern den 20/11 (SB). Samtliga dessa gäller 1 ex. eller "noterad". Det finns också några fynd inom Södertälje kommun med anonym obsplats.

ORRE (*Lyrurus tetrix*)

5 fynd vilket är normal nivå. Alla utom ett kommer från Vattgruvmossen där följande fynd finns: 1 hane sågs den 7/3 (AR), 3 ex. spelande den 28/3 (JE), 3 ex. den 6/4 (AR) samt 1 hona + 1 pulli den 21/6 (SC). Vid Urvik, Långsjön är orre noterad den 1/5 (NJo, RVe, BSL, BT).

RAPPHÖNA (*Perdix perdix*)

En ensam individ sågs på Norra Mörkö vid några tillfällen i början av året, under perioden 11/1 till 26/3 (TS, CK m.fl.).

VAKTEL (*Coturnix coturnix*)

Årets 22 rapporter är mer än vanligt men knappt hälften av dem gäller samma fågel som spelade i fälten på Norra Mörkö den 16–22/5 (AR m.fl.). Den 29–30/5 spelade en vaktel vid Botten på sydvästra Mörkö (UM, Alg, JO, JE) och från samma datum en vid Hälleby, Hölö den 29/5 (UM, ALg) och en vid Nora gård, Mörkö den 30/5 (JE). Fågeln från norra Mörkö kan ha förflyttat sig söderut till de sista dagarna i maj men det verkar ha varit minst 2 ex. i detta område. Vid Hjortsberga hördes en spelande fågel 24–26/5 (JJ, AWo). Troligen samma individ hördes den 29/5 (JE), den 31/5 (CL), den 2/6 (JJ) och den 3/6 (AK, OW). Sedan finns en rapport om spel i Vårdinge 30/7 (SC).

SMÅLOM (*Gavia stellata*)

Inga rapporter i år. Smålom ses i genomsnitt ungefär vartannat år i vårt område.

STORLOM (*Gavia arctica*)

Rapportfrekvensen är stadigt ökande och 2020 inkom rekordmånga, 212 stycken. Årets första sågs i Långsjön, Vårdinge 22/3 (MA) vilket är något tidigare än normalt.

En omfattande bevakning av häckningssjöar har lett till en rad konstaterade häckningar på följande lokaler:

- Akaren, Vårdinge: 2 pulli den 4/6 (SB)

- Bergasjön, Vårdinge: 2 pulli den 14/6 och 1 pulli den 2/7 (SB)
- St Stensjön, Hölö: 1 pulli den 9/6, 14/6 och 2/7 (SB)
- Norra Yngern: 2 adult + 1 pulli den 9/7 (HH, JRu)
- Aspen, Hölö: 2 pulli (senare 1) rapporterat den 11/7 (MB)
- Malmsjön, Turinge: 1 1K med föräldrar den 7/9 (SB)

Lokaler med häckningskriterier utan sedda ungar eller 1K:

- St Envättern: 3 adult, troligt bobesök den 12/6 (SB). Rapport om misslyckad häckning men 2 adult den 3/7 (AR)
- Norra Vällingen: 2 par i permanenta revir den 31/5-8/7 (SB)
- Måsnaren: 1 par i lämplig häckningsbiotop den 7/5 (MOB)

Ytterligare lokaler där observationer i häckningstid gjorts:

- Sörsjön, Hölö: 2 ex. i möjligt par den 10/7 (SB)
- Trönsjön: 2 ex. i möjligt par den 15/4 (PKy), omväxlande 1-2 par den 28/5-15/7 (SB, JE).
- Ogan: 1 par den 3/6 och 8/6 (SB)

Större antal och ansamlingar under högsommar-sensommar:

- Malmsjön, Turinge: 6 ex. den 5/7 (SB)
- Ekuddsfjärden, Norra Yngern: 8 ex. den 9/7 (HH, JRu)
- Trönsjön: 7 ex. den 18/7 (MSt)
- St Stensjön, Hölö: 11 ex. den 25/7 (SB)
- Yngsviken, Södra Yngern: 16 ex. den 1/8 (BO)
- St Envättern: 6 ex. den 2/8 (MLa)
- Norra Vällingen: 11 ex. den 5/8 (SB)
- Akaren, Vårdinge: 6 ex. den 8/7 (SD) och 6 ex. den 15/8 (PRn)
- Sörsjön, Hölö: 6 ex. den 13/8 (MBt, KE)

Förutom i insjöarna ses enstaka storlommar i saltsjön, framför allt i Tullgarnsområdet under våren. I Yngern, både södra och norra, är antalet rapporter stort under våren (HH, JRu m.fl.).

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*)

66 rapporter vilket är mycket jämfört med tidigare år. Flera nya, eller hittills odokumenterade, häcklokaler finns bland fynden. Året börjar med två vinterfynd. Den 2/1 sågs 3 ex. vid Tullgansnäs (HA, ISA) och den 19/2 1 ex. i Häggånsviken (MBt).

Följande lokaler med konstaterad eller indikerad häckning finns rapporterade:

- Almnäs våtmark: 1 ex. spel/sång den 28/3 (JO).
- Motorvägspölen, Bränninge: Första rapport om 2 ex. den 8/4 (SC) och dagen efter 1 ex. spel/sång (MOB). Sedan återkommande rapporter om 1-2 ex. under april och maj. Den 3/6 och 9/8 sågs 3 ex. (SC) och den 21/8 återigen 3 adult men nu också 1 1K.
- Karlshälls viltvatten, Överjärna: 1 ex. med läten den 10/4 (JE) samt 2 ex. den 20/4 (SC). Senare under sommaren, den 23/7 sågs 1 adult och 1 1K (SC).
- Lina Lersjö: Första rapport om 1 ex. den 15/4 (TEk), därefter 1 ex. den 5/5 (LS) och 1 ex. spel/sång den 8/5 (KE). Sedan dröjde det till augusti då 4 ex. varav 3 ungar sågs den 20/8 (TEk) följt av flera rapporter av enstaka 1K, den 27/8 (KE), den 13/9 (SB) samt den 24/9 (BSi, SC).
- Simsjön: I år bara 2 fynd, 1 ex. spel/sång den 3/5 samt 1 ex. den 22/6 (KE).
- Sundsviks viltvatten: Bara sensommarfynd men 5 ex. sågs den 30/8 (MA). Den 11/9 var det 2 adult och 3 ungar på lokalen och den 13/9 2 1K (MA). Sista fynd är den 29/9 med 2 ex. (NJ).
- Stora dammen, Hummelhaga: 1 ex. den 7/5 (SC) och 1 1K den 22/7 (SC).
- Tullgarnsnäs: Inga vårfynd men 1 1K den 20/8 och 15/9 (JE).

Totalt tyder rapporterna på 6-8 häckningar inom våra kommuner.

En ensam rapport om 1 ex. i Kärrstugans viltvatten, Vårdinge finns den 7/4 (JE, SC). Därutöver enstaka fåglar, 1–2 ex, i Häggnäsviken från den 14/7–15/10 och därefter i Västerviken från den 23/10. Sista fynd där rapporteras den 5/11 av 1 ex. (HN).

GRÅHAKEDOPPING (*Podiceps grisegena*)

Ett vårfynd finns gällande 1 ex. rastande vid Tullgarnsnäs den 23/5 (UM, ALg). Under några dagar i oktober, den 4–8/10 sågs minst 2 ex. i Häggnäsviken (JO, SC, JE, HN, EE m.fl.). Alla rapporter gäller 1 ex. men dräktbeskrivningar visar att det är minst två individer, en i vinterdräkt och en 1K (SC). Den 8/10 rapporteras om 1 1K från närliggande Västerviken (PLt).

SKÄGGDOPPING (*Podiceps cristatus*)

3 fynd av övervintrande fåglar finns med 2 ex. vid Tullgarns slott den 4/1 (ALg), 2 ex. vid Pilkrogsviken den 23/1 (HH) och 2 ex. vid Eriksö den 14/2 (SC). Kontinuerliga vårfynd finns sedan med start den 7/3 (EE, HN, ELi). Större antal under häckningstid rapporteras från Tullgarnsnäs/Rävsalaviken med som mest 30 ex. den 5/4 (SB) och senare 35 ex. varav 10 ungar den 4/7 (LS) samt från Ekensberg/Lurberget, Enhörna med 65 ex. den 21/4 och 42 ex. den 4/5 (JO). Årets sista fynd kommer från Västerviken med 1 ex. den 29/11 (SA).

SVARTHAKEDOPPING (*Podiceps auritus*)

91 rapporter är mycket men arten har en stabil trend av rapporter i vårt område. Inga vinterfynd finns och första vårfågel sågs den 6/4 i Rävsalaviken (SC). Rastande/födosoökande fåglar sågs i Tullgarnsvikarna med täta rapporter under hela april och maj. Grupper av fåglar sågs i Rävsalaviken med 4 ex. den 14/4 (SC) samt den 5/2 då 4 ex. sågs vid Tullgarns badbrygga (NE), 11 ex. vid Ekbacken, Tullgarn (RNA) och 6 ex. i Västerviken (KE).

Följande fynd i potentiella och konstaterade häckvatten finns:

- Kallfors golfbana: 2 ex. den 20/6 (SC) och 1 par med upprört beteende den 5/7 (BKy)
- Hummelhaga, Vällingen: 1 par i stora dammen den 20/4 (SC) och 2 ex. den 17/5 (AR)
- Karlshälls viltvatten: 2 ex. den 10/4 (JE), 3 par den 20/4 (SC) och 2 ex. den 23/7 (SC)
- Kärrstugans viltvatten, Vårdinge: 1 ex. den 7/4 (SC, JE)
- Lina Lersjö: 40 rapporter med start morgonen den 8/4 (MOB). Redan senare samma dag sågs 3 ex. (JO). Fler anlände och den 12/4 sågs 6 ex. (KE) och den 13/4 hela 10 ex. (SC). Fortsatta rapporter om 4–8 ex. under andra halvan av april och första halvan av maj. 6 ex. och bobygge noterades den 9/5 (SB). Ungar/1K rapporteras den 18/7 med 4 ex. (BSi), 1 adult och 1 1K den 19/8 (MA) och likaså 1 ad + 1K den 3/9 (SC) vilket är sista rapport från lokalen. Detta är alltså enda lokalen med säkert konstaterad häckning.
- Sundsvik viltvatten: 3 ex. den 8/4 (MA) följt av 2 par den 21/4 (NJ). 4 ex. sågs också den 24/4 samt 2 ex. i vardera änden av sjön den 31/5 (BKy).

Under tidig höst sågs enstaka fåglar i Häggnäsviken, 1 ex. vid Bergvik, Södertälje den 20/9 (JIs) samt årets sista den 13/10 i Västerviken (JE, SC).

VIT STORK (*Ciconia ciconia*)

En rapport om 2 ex. vid Rävsalaviken den 31/5 (LJi) har inkommit.

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*)

Spel hördes från fyra olika områden detta år. Tidigt på året, den 24/2–27/3 hördes 1 ex. kring Dåderö skär (PLt m.fl.). Från den 5/4 (JE) och regelbundet fram till den 13/6 (PLt) hördes spel i området Kålsö/Tullgarnsnäs/Helgö. Observationerna från Tullgarnsnäs, alla utom en, verkar syfta på österifrån kommande spel. Den 1/6 kom spel från Fridösundet (JE). Dessa rör sig sannolikt om ett och samma revir. I norra delen av Sörsjön hördes spel vid två tillfällen, den 25/4 (MBt, MBI) och den 2/5 (GA). I Överenhörna hördes en rördrom vid tre tillfällen, dels vid Jurstaholm den 5/5 (JO) och 21/5 (JE), dels vid närliggande Hamnskär den 4/6 (JE).

KOHÄGER (*Bubulcus ibis*)

Södertäljes första kohäger dök upp vid Norasjön den 30/10 (ÖJ, TS m.fl.). Fågeln sågs av många skådare i Tullgarnområdet fram till morgonen den 31/10 då den blev slagen av en duvhök vid Västerviken.

GRÅHÄGER (*Ardea cinerea*)

Utanför häckningstid, under hela vinterhalvåret samlades större antal vid Skanssundet. Under januari var de mellan 20 och 30 st och största antal som räknades var 42 ex. den 23/2 (MBt). Från mitten av mars rapporteras mest mindre grupper men den 22/4 sågs 31 ex. förbiflygande vid Ekbacken, Tullgarn (RNa).

Fynd med häckningskriterier har rapporterats från två lokaler. Konstaterad häckning skedde i Träsket, Pershagen där 5 ex. ruvande sågs den 19/5 (SHL) och 6 bon samt 13 fåglar sågs den 9/6 (PRn). 2 pulli rapporteras dessutom från Fågeltornet, Häggånsviken den 28/5 (NE). Vänta på besked fr Stefan. Från oktober samlades återigen fler och fler individer vid Skanssundet och som mest räknades 55 ex. in den 17/12 (SC) och den 19/12 (PLt).

ÄGRETTÄGER (*Ardea alba*)

7 fynd av Ägretthäger är samma antal som 2019 men går man bara tillbaka några år var denna art långt ifrån årlig. Antalet rapporter är 69 (mot förra årets 32) så vissa av fåglarna har rapporterats av många personer. Hur många individer det rör sig om är svårt att säga då ägretthägern är tämligen rörlig. Under våren sågs den 7/4 en förbiflygande vid Tullgarnsnäs (JE) och den 20/4 fanns 2 ex. vid Egelsviken (BLj). Höstobservationer startade den 9/8 med 1 ex. förbiflygande vid Västerviken (JO). Därefter sågs 1–2 ex. kontinuerligt rörliga i Tullgarnsområdet, dock oftast i Häggånsviken, fram till sista rapporten den 1/10 (ÖJ). Den 1/10 sågs också 1 ex. vid Skanssundet (JW, GW). Den 31/8 (PLt, SC) och den 28/9 (PLt) sågs 1 ex. vid Björkarösund vilket troligen var en av de fåglar som hållit till i Tullgarnsområdet anslutande datum.

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*)

Rapporter finns från hela året. Inga häckningskriterier har angetts i vårt område. Stora ansamlingar förekommer i Tullgarnsområdet varav den största var 1200 ex. i Häggånsviken den 1/8 (SC).

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*)

Årets första Fiskgjuse sågs den 26/3 vid Vaskhusviken (AR) och den sista den 12/9 vid Tullgarnsnäs (JE), båda relativt normala datum. Rapporteringen har varit relativt stabil över de senaste 20 åren även om årets 144 rapporter är den högsta hittills. En övervägande del av rapporterna kommer från saltsjöns vikar och endast en mindre del från insjöarna. Häckningskriterier finns rapporterade från Yngernområdet och Måsnaren-området.

BIVRÅK (*Pernis apivorus*)

Två rapporter finns från tidigt i maj, 2 ex. den 9/5 vid Norasjön (KHä) och 1 ex. vid Kålsö den 11/5 (MN). Sedan kom ett glapp till den 23/5 då 1 ex. sträckte mot NO vid Tullbotorp (ÖJ). I juni finns 4 rapporter, alla om 1 ex. enligt: den 3/6 vid Farsta gård (JO), den 6/6 vid Djurgården, Tullgarn (EE), den 13/6 vid Karltorp, Hölö (SC) samt den 23/6 vid Mikaelgården (AR). I juli är det lite tätare mellan fynden. Alla gäller också nu 1 ex. och det är förbiflygande eller sträckande fåglar enligt: den 1/7 vid Kålsö (HAn, BB), den 2/7 vid Tysslinge (MC, CC), den 3/7 vid Molstaberg (AR), den 18/7 vid Häggånsviken (ALg, CWi), den 19/7 vid Berga, Norra Mörkö (BLb, ILb) och vid Mölnbo (TEn) samt den 27/7 vid Häggånsviken (BH, UM, KL). Första halvan av augusti fortsätter med fynd av enstaka ex: den 1/8 vid Södra Yngern (BO), den 14/8 vid Gerstaberg och Saltskogsfjärden (MOB) samt vid Hall den 18/8 (TEK). Därefter kommer några rapporter med kriterier som kan antyda häckning (inga högre häckningskriterier är dock rapporterade i vårt område): 3 ex. cirklande med locklåten den 20/8 vid sjön Ogan (JK), 2 ex. sågs den 21/8 vid Sånghusberget, Överenhörna (RLo) och likaså 2 ex. stationära vid Nöttersta, Överenhörna (JE). Den 23/8 sågs 2 ex. med locklåten, återigen vid Ogan (JK) samt 1 stationär adult hane vid Karlshälls viltvatten, Överjärna (JE).

Den 24/8 sågs 1 ex. förbiflygande vid Häggånsviken (JE). En sen sista rapport den 13/9 vid Tullgarnsnäs (KHä) avslutar Bivråksåret.

KUNGSÖRN (*Aquila chrysaetos*)

En enda rapport i år, 1 ex. förbiflygande vid Skanssundet den 1/9 (GW, JW).

DUVHÖK (*Accipiter gentilis*)

65 fynd av duvhök, fördelade över hela året, har inkommit vilket är normalt. 1K-fåglar har observerats på några lokaler under sensommar och tidig höst.

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*)

5, eventuellt 6 lokaler har rapporter som någorlunda tydligt pekar på häckning. Ytterligare ett par häckningar är sannolika vilket skulle tyda på färre än 10 revir inom vårt område:

- Årets första fynd gjordes vid Tråsket, Pershagen den 1/4 (JO). Härifrån fortsatte rapporter komma om 1–2 ex. under hela april. Den 9/6 ses ett par vid möjligt bobesök (PRn). Den 24/6 samt den 1/8 ses en ensam hane (KE) och 10/7 1 1K (SHL).
- En lokal där rapporterna antyder häckning är Mellersta Mörkö, kring Nora där fynd finns från den 24/4 (PKy) och återkommande t. o. m. den 5/6. I augusti rapporteras om en 1K den 1/8 (SC) och en hona den 5/8 (MBt).
- I Simsjön kom första rapporten den 9/4 (LAr) om 2 ex. och fynd sträcker sig in i häcktid. 2 fåglar i par sågs redan den 12/4 (HA, ISA). Rapporter om ett par finns den 11/5, 19/5 och 9/6 (BLj) samt den 14/5 och den 21/5 (KE). Inga rapporter med häckningskriterier eller 1K-fåglar finns.
- I Sandasjön-området inkl. Björkarösund och Skanssundet kom en tidig rapport den 4/4 (JE) men från den 26/4 (PRn) är rapporterna täta under hela häckningstiden.
- I från Tullgarnsområdet finns täta rapporter från den 10/4 och under hela häckningsperioden, dock alltid av 1 ex.
- Två rapporter som kan tyda på häckning kom från Hummelhaga, Vällingen, den 20/4 med ett par (SC) och den 10/6 om ett par med läten (AR).
- Från Enhörna-området finns rapporter om enstaka exemplar i Hammarby träsk flera datum i april samt i slutet av augusti och i september (MA) men inga under häckningstid. Däremot vid Jurstaholmsundet finns ett par rapporter i häckningstid, den 21/5 och den 4/6, båda om en hona (JE). Den 3/6 sågs en hane vid Lövsta (HH).
- Under april, från den 8/4 (JO) t. o. m. den 26/4 (BS) men ej senare kom också återkommande rapporter om 1–2 ex. från Lina Naturreservat.
- I Pilkrogsviken kom glesa rapporter från den 19/4 (JNy) t. o. m. den 18/5 (LAr) men inget tyder på häckning här.
- I området Kålsö-Boviken finns 3 fynd utspridda under hela maj med start den 2/5 (AR). Inte heller här tecken på häckning.

Från och med månadsskiftet juli/augusti rapporteras 1K-fåglar från norra och mellersta Mörkö, från Tullgarnsnäs samt från Tullgarnsområdet. Enstaka övriga fynd finns från en handfull lokaler spridda över våra kommuner. Årets sista observation gjordes vid Häggånsviken 30/9 (CL).

BLÅ KÄRRHÖK (*Circus cyaneus*)

Blå kärrhök ses under vår och höst samt sällsynt som övervintrande. Vårreporterna är något fler än höstrapporterna och sträcker sig från slutet av mars till slutet av maj. Rapporterna gäller honor/honfärgade om inget annat anges. Den 23/3 sågs 1 ex. vid Västerviken (HA, ISA) och den 8/4 1 ex. vid Sundsvik (MA). Från den 20/4 sågs först 2 ex. vid Sandasjön (PKy) och därefter 1 ex. den 21–24/4 (SC, JE, PKy). Ytterligare under april: Den 24/4 vid Tullgarnsnäs (JE) och vid Örjanskolan, Ytterjärna (MOb) samt den 27/4 vid Skyttorp (SC). Därefter kommer en andra omgång fynd från mitten av maj: Den 12/5 sågs en hane på Norra Mörkö (BB), den 14/5 en hona vid Tullgarnsnäs (MBt, KE, LAr) samt den 23/5 med vårens andra hane vid Pilkrog (MAh).

Under hösten har endast en rapport kommit in under den normala flyttningstiden och det var en 1K-fågel vid Västerviken den 20/9 (SEn). Sedan finns sent sträckande fåglar den 5/11 med en hane vid Årby viltvatten (MA), den 8/11 med en hane vid Tullgarnsnäs (RNa) och en hona vid Häggånsviken (JE, SC). Den 22/11 (PKy) och den 23/11 (GH, JE, SC) fanns en 1K vid Björkarösund/Sandasjön. Årets sista blåhök sågs den 5/12 vid Hölo (AJn).

STÄPPHÖK (*Circus macrourus*)

Tre fynd av sträckande eller förbiflygande hanar sågs under våren: den 12/4 med 1 ex. vid Pilkrogsviken (AR, TS), den 3/5 med 1 ex. vid Hjortsberga samt 2 ex. den 20/5 över Järna (MAh).

RÖD GLADA (*Milvus milvus*)

14 fynd är rapporterade och de är koncentrerade till ett relativt begränsat område i de öppna landskapen i Hölö/Ytterjärna/Mörkö. De första fynden skedde redan i andra halvan av mars med ensamma fåglar på Eriksö den 19/3 (PLt), vid Botten den 25/3 (JE) och vid Sund den 26/3 (SG). Också i april sågs bara ensamma fåglar, vid Nygård den 6/4 (MBt) varefter ett upphåll kommer till den 19/4 då 1 ex. flög förbi Mikaelgården (AR) vilket också skedde den 22/4. Den 29/4 fanns 1 ex. kring Tullgarns slott (NE, RNa). Sedan följer glesa fynd under senvår-sommar, alla om enstaka fåglar i allmänhet förbiflygande: Den 30/5 vid Solberga (SC), den 7/6 vid Branddalsund (NK), den 8/7 vid Smedsta, Hölö (TEI), den 30/7 vid Kasberget, Tullgarn (KHä), den 3/8 vid Tullgarnsnäs (BH, UM, KL) samt den 5/8 vid Römora, Överjärna (MBt). Frågan är om det rör sig om en eller flera kringstrykande fåglar eller om det är individer från de häckningar som finns i andra delar av Sörmland.

BRUN GLADA (*Milvus migrans*)

Fem rapporter har inkommit vilket är något mer än vanligt av denna art där antalet fynd i Sörmland gått upp under 2010-talet jämfört med innan. Under våren, som möjligen gäller samma individ trots att det är avstånd mellan lokalerna, sågs 1 ex. den 12/4 vid Grävstasjön, Mölnbo (JE) och vid Lurberget, Överenhörna (MA) samt på morgonen den 13/4 vid Västerviken (MFr). Två sensommarfynd gjordes, den 28/7 vid Norasjön (CL, IL) och den 19/8 vid Häggnäsviken (SC).

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*)

Antalet rapporter över tid går stadigt uppåt. 622 rapporter är en ordentlig ökning jämfört med föregående år och den högsta siffran hittills i Artportalen. Alla häckningskriterier döljs automatiskt varför inga sådana tas upp här och de är inte heller en del av statistiken. Det betyder att det totala antalet rapporter är ännu högre än 622.

Rapporterna är som väntat mycket starkt knutna till saltsjön men örnarna rör sig även in i landet och upp i Mälaren enligt följande uppdelat på församlingarna förutom Mörkö, Hölö och Ytterjärna:

- Enhörna: 29, varav 13 från Örnräkningsdagen
- Södertälje: 21
- Östertälje: 1
- Turinge: 13
- Tveta: 3, samtliga dock vid Saltsjön
- Vårdinge: 9
- Överjärna: 5

Vid några tillfällen har antal över 10 rapporterats men det verkar mer ha varit många individer i aktuellt område än verkliga ansamlingar. Till exempel sågs som mest 10 ex. samtidigt under örnräkningen den 29/2 från Slessberget (PRn, SB, BKy, PKy), 11 st. på Norra Mörkö den 15/4 (PLt), 12 st förbiflygande vid Hornö den 2/5 (AR) samt 10 st födosökande vid Björkarösund den 2/5 (JE, SC).

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*)

222 rapporter finns och många av dem gäller övervintrande fåglar vid området runt Sandasjön samt kring Mörköbron, där en stor mängd rapportörer sett samma individer. Av vårens 144 fynd gäller de flesta dessa lokaler. Följande delområden kan urskiljas från rapporterna:

- Norra Mörkö: Som mest 3 ex. sågs vid Sandasjön, den 29/2 (SC, JE) och vid fälten norra Mörkö den 13/3 (JE).
- Kring Mörköbron: Som mest 2 ex. sågs, vid Sund den 9/2 (SG).
- Tullgarnsområdet: 1 ex. sågs vid Norasjön den 3/3 (KE) och vid Häggnäsviken den 25/3 (SC).
- Ytterjärna sydost om Järna: 1 ex. sett av många rapportörer.
- Vårdinge: 2 ex. sågs vid Loggärdet den 22/3 (CD).
- Mörby/Turinge: 1 ex. med visst avstånd emellan men troligen samma individ.
- Västra Södertälje/Almnäs: 1 ex. sågs vid Björneborg den 20/1 (JW, GW) och vid Almnäs 28/3 (JO).
- Gärtuna: 1 ex. sågs den 13/3 (MOB).

Detta skulle sammanfattas till minst 12 exemplar under vintern och vårvintern. Vårens sista fynd kommer från Turinge kyrka den 21/5 (PW) och är troligen en nordsträckande individ. Vårreporterna tycks till övervägande del bestå av övervintrande fåglar som dröjer sig kvar snarare än förbiflyttande.

Höstens fynd är betydligt mer spridda geografiskt och en betydande del är genomsträckande fåglar vilka också angivits som sträckande. Första fynd kom den 6/9 vid Sandasjön (BR). Från den 18/9 och framåt är det tätt mellan rapporterna. Det rör sig om 1–3 ex. förutom 12/10 då 6 sträckande ex. sågs i Tullgarnsområdet (AR). Mot slutet av året samlades åter några stationära ex. på norra Mörkö, kring Mörköbron och i Ytterjärna. Det återstår att se om dessa övervintrar. En stationär fågel har också rapporterats vid Mora torp under perioden 7/11-25/12 (KE, BSi).

ORMVRÅK (*Buteo buteo*)

En stor mängd vinterrapporter finns, 77 i januari och 73 i februari. Som vanligt finns de flesta i Ytterjärna/Hölö/Mörkö men även i andra områden med öppet landskap fanns övervintrare.

Ett försök att dela in observationerna i delområden ger följande antal baserat på högsta rapporterade siffror i kombination med övriga fynd:

- Norra Mörkö: 3 ex. vilket noterades den 9/1 (JE).
- Inre delarna av Mellersta Mörkö: 2 ex. sågs vid Idala den 12/1 (TS, CK) och enstaka fynd finns även i Skäsa-området och ner mot Mörkö-bron.
- Sund/Hälleby/Hölö kyrka: 2 ex. sågs vid Sund den 27/1 (TSa) och en rad enstaka fynd finns i denna trakt. Området ner mot Mörköbron överlappar eventuellt med mellersta Mörkö.
- Tullgarnsområdet: 3 ex. sågs vid Hägnäsviken den 19/1 (ALg)
- Kålsö/sydvästra Mörkö: 2 ex. sågs den 22/1 (NK)
- Tveta/Ålö: 2 ex. sågs den 26/1 (SB)
- Öster om Nykvarn: 2 ex. sågs fr o m 1/1 (BKy)
- Enhörna-landet: 2-3 ex. med högsta rapporterade siffra 2 ex. den 18/1 (SB)
- I områdena sydost om Järna, Bränninge, Södertälje längs motorvägarna, västra Södertälje, Turinge kyrka samt i Tysslinge verkar enstaka ex. uppehållit sig.

Detta ger totalt minst 24 ex. i januari. I februari är fördelningen ungefär densamma men vissa rörelser har skett. Större antal än i januari rapporterades från mellersta Mörkö där 3 ex. sågs den 9/2 (FGr) vid Nora Holmäng och 4 ex. vid Idala den 11/2 (HA, ISA). Även på norra Mörkö sågs 4 ex. den 12/2 (SC, JE). Den 14/2 sågs 3 ex. vid Ålö, Tveta (SB). Samtidigt är antalen lägre i närliggande områden och i flera områden där fåglar sågs i januari saknas nu rapporter vilken ger en sammanfattning på något lägre än januari-siffran. I andra halvan av februari tillkommer rapporter från Vårdinge. Frågan är om dessa tillkommit eller förbisetts tidigare under vintern.

Under hösten finns några rapporter om större antal värda att lyfta fram. Den 27/9 sågs 26 ex. i samma skruv vid Vårdinge (FE), den 28/9 15 ex. på Norra Mörkö (AR), den 12/10 64 ex. sträckande, samma dag som ett flertal fjällvråkar sträckte (AR) samt 14 ex. i en skruv vid Hägnäsviken (RKm, MTm). I december finns 33 fynd från varierande lokaler.

VATTENRALL (*Rallus aquaticus*)

Ett vinterfynd finns, 1 ex. hört den 23/1 vid Branddalsund (AR). Från början av mars till slutet av oktober kommer sedan regelbundna rapporter om hörda fåglar från spridda våtmarkslokaler. Den enda lokal där det finns en serie rapporter under häckningstid är Simsjön. Spel/sång rapporterades den 7/4 (JO, MOB), den 23/4 (BLj) och den 3/6 (KE). Däremellan och fram till den 22/6 rapporteras andra läten (JE, TSd, KE, JO, MOB). Inga fynd under senhöst finns och årets sista rapport om vattenrall är från den 20/9 vid Tullgarnsnäs (JE).

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA (*Porzana porzana*)

5 rapporter från 3 lokaler varav 2 under häckningstid. Den 30/4 (JE) och den 3/6 (KE) hördes spel i Simsjön och den 22/6 hördes spel vid Vreta 35, Hölö (SA). På sensommaren sågs 1 ex. den 5/8 i Västerviken (SC) och likaså den 10/8 (KHä).

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*)

Den första rapporten kom den 6/3 med 1 ex. från Pilkrogsviken (HA, ISA).

Därefter följde från den 30 mars tom den 2 juni 24 rapporter med mellan 1 och 3 ex. vid Simsjön, Träsket vid Pershagen, Pilkrogsviken samt lokalerna nedan.

Pulli/nyligen flygga ungar rapporterades enligt följande:

- Seminarieparken, Ytterjärna: minst 1 pulli den 2/6 (AR)
- Dammen vid McDonald, Moraberg, Södertälje: 4 pulli den 14/6 (TEK), 1 pulli den 15/6 (KE) och 2 pulli den 10/7 (SC)
- Motorvägspölen, Ytterjärna 1 1K den 31/7 (SC)
- Lina naturreservat: 3 ungar den 20/6 (TEK).
- Järndammen, Nykvarn: 2 pulli den 29/6 (HH, BKy), 3 pulli den 1/7 (LAr)
- Turinge, Nykvarn: 2 ex. den 4/8, 3 ex. den 13/8 (HH).

Årets sista rapport kom den 29/9 med 1 ex. vid Sundsviks viltvatten, Nykvarn (NJ).

SOTHÖNA (*Fulica atra*)

Vårens högsta antal rapporterades vid Skansundet, Mörkö den 11/1 med 196 ex. och vid Ulvsundet, Mörkö med 270 ex. (TS, CK). Den 14/2 250 ex. vid Tullgarnsnäs (HA, ISA).

Höstens högsta notering kom den 30/10 med 1500 ex. vid Hägnäsviken, Tullgarn (SC, JE).

TRANA (*Grus grus*)

Årets första tranor rapporterades den 2/3 med vardera 1 ex. från Skräddartorpskärret, Hölö (MBt), Pilkrogsviken, Ytterjärna (AEs) och Ledarön, Mörkö (PLt).

Konstaterade häckningar och pulli rapporterades från:

- Mölnbo, Vårdinge 1 ruvande hona den 31/3 (GEI)
- Dåderö skär, Mörkö 1 pulli den 16/5 (AR)
- Skansundet, Mörkö 2 pulli den 26/5 (PLt), samt 1 pulli den 15/7 och 27/7 (UM, BH)
- Kålsö, Mörkö 1 pulli den 13/6 (PLt).

Par i lämplig häckningsbiotop rapporterades enl. följande:

- Vaskhusviken, Brandalsund 1 par fram till den 19/5 (AR)
- Simsjön, Hölö 2 par den 27/3 (HA, ISA), sedan 1par fram till den 24/6 (JO, MOb m.fl.)
- Tisjön, Vårdinge 1 par fram till den 2/6 (BK)
- Almnäs våtmark, Tveta 1 par den 28/3 (JO, MOb)
- Molstabergets viltvatten, Vårdinge 1 par den 16/4 (SC)
- Björkarösund, Mörkö 1 par fram till den 21/6 (PKy)
- Rörmossjön, Vårdinge den 11/5 1 död unge funnen (GEI)
- Sandasjön, Mörkö parning den 20/5 (CL)
- Hägnäsviken, Tullgarn 1 par den 31/5 (BKy). Rapporterade även den 5/7 (KHä).

Översomrande: Som mest finns rapporter om 7 ex. vid Hägnäsviken den 26/5-7/6 och 85 ex. vid Björkarösund den 10/7 och 20 ex. den 31/7 (PLt). Så tidigt som den 14/8 sträckte 34 ex. söderut över Tullgarnsnäs (SC).

Större flockar om 300 eller fler rapporterades enligt följande:

- Björkarösund, Mörkö den 31/8 450 ex. (SC, PLt) och den 14/9 500 ex. (PLt)

- Tullgarnsnäs den 4/9 500 ex. (SC).

Årets sista rapporterade tranor var 25 sträckande den 27/11 över Grävstensskogen, Turinge (HH). Detta är det senaste datumet för arten i Artportalen för vårt område.

STRANDSKATA (*Haematopus ostraegus*)

Årets första rapport inkom den 25/3 med 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (GF, KNF, NK, SC, JE).

Under häckningstid (april-juni) rapporterades mellan 1 och 4 ex. enl. följande:

- Södertälje stad och dess närhet, mest Ragnhildsborg och Sällskapsholmen 12 rapporter. Spridningen av rapporter i tid kan tyda på möjlig häckning i Södertälje (SB)
- Brandalsund och Pilkrogsviken 10 rapporter
- Tullgarnsnäs ca 10 rapporter
- Övriga Tullgarn, mest Häggnäsviken ca 40 rapporter
- Mörkö, mest Skanssundet ett 25-tal rapporter
- Usta, Vårdinge 2 ex. den 2/4, en intressant inlandsobservation (NL).

Under andra halvåret inkom 10 rapporter, samtliga utom 1 med 1 ex.: Skanssundet 7 rapporter tiden 1 - 21/7, Ragnhildsborg, Södertälje den 4/7 (KE), Brandalsund, Ytterjärna 2 ex. förbiflygande den 24/7.

SKÄRFLÄCKA (*Recurvirostra avosetta*)

Den 13/4 rastade 1 ex. vid vasskanten, Tullgarnsnäs och rapporterades under dagen av 15 skådare (RNA*, LS, JO, MOb m.fl.). Det här är den andra observationen av denna art i vårt rapportområde, den tidigare rapporten är från år 1996.

TOFSVIPA (*Vanellus vanellus*)

Årets första rapport inkom den 9/2 med 3 ex. vid Skanssundet, (FGr).

Vårens största antal rapporterades med 400 ex. på fälten N.Mörkö den 14/3 (PLt).

Under sensommaren/hösten rapporterades som flest 550 ex. den 23/7 vid Pilkrogsviken (CL) och 600 ex. den 19/9 på N.Mörkö (PLt).

Årets sista rapport kom den 19/12 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, SC) och 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (HAn, BS)

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*)

Årets första rapport kom den 7/4 med 3 ex. vid Björkarösund/Dåderö, Mörkö (MBt, PRn).

Våren innehöll också en rapport om 1 ex. SO Nygård på mellersta Mörkö den 10/4 (SC), 6 rapporter från Tullgarnsområdet med som flest 7 ex., 2 rapporter från Stensta, Ytterjärna med 8 ex. den 27/4 (SC, NK) och 1 rapport med 7 ex. från Pilkrogsviken den 5/5 (SC).

Under hösten inkom från:

- Mörkö 18 rapporter med som flest 66 ex. den 8/10 (PLt)
- Pilkrogsviken 5 rapporter med som flest 3 ex. den 15/8 (JO, MOb)
- Tullgarnsområdet 9 rapporter med med som flest 3 ex. den 14/9 (SC)
- Pålång, Hölö 1 rapport med 1 ex. den 5/10 (AR)

Årets sista rapport kom den 9/10 med 14 rastande på fälten N.Mörkö (TSd).

KUSTPIPARE (*Pluvialis squatarola*)

Inte heller i år några rapporter första halvåret.

På hösten inkom ett drygt 30-tal rapporter, samtliga med 1 ex:

- Skanssundet, Mörkö: Den 7/9 (UM, JE, SC), den 8/9 och den 10/9 (PLt), den 13/9 (SC).
- Tullgarnsnäs: Den 12/9 (JE), den 16/9 och den 23/9 (SC), den 30/9 (JE, SC)
- Häggnäsviken: 13 rapporter tiden 22/9 -11/10

Årets sista kustpiparrapport kom den 12/10 från Tullgarnsnäs (TSn).

STÖRRE STRANDPIPARE (*Charadrius hiaticula*)

Årets första rapporter kom den 8/3 med 1 ex. vid Skanssundet (SC, KE) och Häggnäsviken (KE, LG, GM). Vårens största antal rapporterades med hela 67 ex. den 6/6 vid Tullgarnsnäs (HN). På kvällen och natten hade det enligt rapportören regnat. Detta är med råge det största antalet i vårt område enligt Artportalen, den gamla noteringen är 32 ex.

Konstaterad häckning med 1-2 pulli rapporterades från Skanssundet, Mörkö den 22-23/5 (PLt, AS), den 13/6 (PLt), den 8/7 (UM) och den 15/7 (TSd). Tidsspannet visar på minst två kullar.

Under sommaren/hösten sågs som mest 10 ex. den 30/7 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (LAr, VN), 11 ex. vid Tullgarnsnäs den 20/8 (JE) och 14 ex. den 21/8 vid Häggnäsviken, Tullgarn (CL, IL). Höstens sista rapport kom den 7/10 från Häggnäsviken, Tullgarn (NK).

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*)

Ca 55 rapporter under första halvåret, de flesta från Tullgarnsområdet, men också enstaka från Pilkrogsviken, Skanssundet, Södertälje och Järna. Vårens första rapporterades från Pilkrogsviken den 8/4 (JO). Största antalet rapporterades den 30/6 med 5 födosökande vid Pilkrogsviken (KE).

Möjliga häckningar/försök vid Västerviken, i Moraberg (KE) och Tuvängen (SC) i Södertälje samt Järna grus (LK).

Under sommaren/hösten syntes som flest 4 ex. den 1/7 vid Skanssundet, Mörkö (UM).

Årets sista rapport inkom med 1 ex. den 29/8 från Pilkrogsviken (YM).

FJÄLLPIPARE (*Charadrius morinellus*)

1 rapport om 2 ex. rastande vid Björkarösund, Mörkö den 3/10 (PLt).

SMÅSPOV (*Numenius phaeopus*)

2 ex. av denna art rapporterades från Pilkrogsviken den 23/4 (DFa*, PRn m. fl.) och 1 ex. den 24/4 (JE, SC). Därefter inkom rapporter enligt följande med 1 ex. om inget annat anges: Den 24/4 vid Skanssundet (NK), den 2/5 2 ex. vid Tullgarnsnäs (KHä), den 3/5 vid Pilkrogsviken (JO, LAr, KE), den 6/5 vid Tullgarnsnäs (SB, SC), den 7/5 vid Pilkrogsviken (IP, KE, JE), den 8/5 3 ex. vid Skanssundet (UM) och 1 ex. vid Tullgarnsnäs (MNs), den 10/5 vid Tullgarnsnäs (MN, MWn), den 15/5 2 ex. vid Tullgarnsnäs (IF, BSi) och 1 ex. vid Egelsviken, Mörkö (UEm), den 16/5 vid Tullgarnsnäs (TSn, LAr, SC) och Skanssundet (HN, EE), den 23/7 1 ex. vid Västerängen (CL). Årets sista rapport kom den 31/7 med 1 ex. rastande vid Skanssundet (PLt).

STORSPOV (*Numenius arquata*)

Årets första rapport kom den 5/4 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE).

Under våren t.o.m. maj kom sedan rapporter från följande platser:

- Pilkrogsviken: Den 9/4-12/4 (LS, AR, LAr, TSd) och den 23/4 (JO), samtliga med 1 ex. vardera.
- Moraåns dalgång, Järna: Den 2/5 2 ex. (TKö)
- Tullgarnsnäs: 1 ex. den 9/4 (JE, SC), 3 ex. den 18/4 (TBe, NK), 1 ex. den 21-22/4 (PLt, MOB, HAn, BS), 6 ex. sträckande den 25/4 (TSn, JD), 2 ex. den 6/5 (SC)
- Häggnäsviken: 1 ex. fem dagar tiden 10/4-25/4 (RNa, KE, LG, JE, SC, KHä, TSn, JD, AS), därefter 2 ex. dagligen den 5-8/5 (AEs, NE, MNs, JW, GW, JO, SHL, RNa).
- Sund strandängar, Pålsundet: 1 ex. den 12/4 (SG) och den 25/4 (TSd)
- Västerviken: den 13-15/4 1-2 ex. (MLa, ÖJ, RNa, MNs, JO, NE), 1 ex. den 29/4 (TSn, JD)
- Hornö, Mörkö: 1 ex. den 23/4 (JE, SC)
- Horn, Överenhörna: 1 ex. den 25/4 (JE)

Under sommaren/hösten gjordes följande observationer:

- Sund strandängar, Pålsundet: 1 ex. den 24 /6, den 12/7, den 6/8 (SG) och den 8/8 (SC)

- Pilkrogsviken: 5 ex. den 29/6 (UM, ALg) och 3 ex. den 15/7 (HN, EE)
- Västerviken/Ekbacken, Tullgarn: 2 ex. den 10/7 (RNa, NE), 2 ex. den 28/7 (LAr)
- Häggnäsviken: 1 ex. den 14/7 (JE), 2 ex. den 18/8 (KE)
- Skanssundet: 1 ex. den 15/7 (UM, SC, TSd)
- Stensta, Ytterjärna: 1 ex. den 29/7 (SC)

Årets sista rapport kom den 20/8 med 1 ex. förbiflygande vid Tullgarnsnäs (JE).

MYRSPOV (*Limosa lapponica*)

Årets första rapport kom den 23/5 med 4 ex. flygande över Skanssundet, Mörkö (UM, ALg).

Därefter observerades 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn den 10/7 (NE). Från Skanssundet inkom dagliga rapporter den 11/7 till den 20/7 med mellan 1 och 3 ex. Från Tullgarnsnäs kom rapport med 1 ex. den 11/7 och den 30/7 (SC, JE).

Årets sista rapport kom den 28/9 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (PLt).

RÖDSPOV (*Limosa limosa*)

Mellan den 5/9 och den 9/9 rapporterades 1 ex. av den isländska rasen *islandica* av ett flertal observatörer från Häggnäsviken (TJa*, LAr, LF m.fl.) och den 15/9 från Pilkrogsviken (NJ, YM m.fl.). Under tiden 6-10/9 finns även rapporter om 1 inte rasbestämt ex. som borde avse samma individ.

Arten har rapporterats i vårt område ungefär vartannat år sista årtiondet medan rasen *islandica* sågs senast under tre september-veckor i Häggnäs- och Västerviken år 2005.

KUSTSNÄPPA (*Cagliaris canutus*)

Endast 1 rapport i år, nämligen den 30/6 då 1 ex. sågs rastande vid Häggnäsviken, Tullgarn (KHä).

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*)

Årets första rapport kom från Tullgarnsnäs den 25/4 med 1 ex. (TSn)

Under våren inkom ytterligare ett 50-tal rapporter med som flest 41 ex. rastande vid Tullgarnsnäs den 29/4 (JE, TSn, JD).

Under sommaren/hösten inkom ett drygt 100-tal rapporter, de flesta från Tullgarnsområdet och Pilkrogsviken, med som flest 20 ex. vid Tullgarnsnäs den 17/7 (JE).

Årets sista rapporter kom den 11/10 med 1 ex. vardera från Pilkrogsviken (KN, AGr) från Udden, Mörkö (SC).

MYRSNÄPPA (*Limicola falcinellus*)

Den 26/5 kom rapport om 2 ex. vid Tullgarnsnäs (JE) och från Västerviken/Ekbacken, Tullgarn rapport om 2 ex. den 27-28/5 (NE, KHä, RNa m.fl) och om 1-2 ex. den 2-3/6 (LS, CL).

Den sista rapporten kom den 5/6 med 1 ex. från Tullgarnsnäs (SC).

Det är det andra året i rad som denna art observerats i vårt rapportområde. Föregående rapport är från år 2016.

SPOVSNÄPPA (*Calidris ferruginea*)

Årets första rapport kom den 6/6 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (HN). Var den på väg norr- eller söderut?

Därefter kom rapporter från följande platser:

- Skanssundet, Mörkö: 3 ex. den 6/7 (UM, ALg), 7 ex. den 14/7 (LMB, MÖ)
- Pilkrogsviken: Vardera 1 ex. den 8/7 (JO, LAr), den 30/7 (KE, LAr) och den 31/7 (SC)
- Västerviken/Ekbacken, Tullgarn: 4-6 ex. den 10/7 (RNa, NE)
- Tullgarnsnäs: 1-2 ex. fem dagar den 11/7-30/7 (SC, JE), 1-2 ex. under 6 dagar den 13/8-31/8 (JE SC, KE, MRu, AGr, KN, PLt, ÖJ) dock 3 ex. den 14/8
- Häggnäsviken: 2 ex. den 30/7 (VN) och 1 ex. den 23/8 (YM, KHä, GÅ, MRu).

Årets sista spovsnäppa rapporterades den 1/9 vid Tullgarnsnäs (SC, JE, LAr).

MOSNÄPPA (*Cagliaris temminckii*)

Årets första rapport kom den 10/5 med 2 ex. vid Tullgarnsnäs (MN, MWn) och 3 ex. vid Västerviken (JE, SC).

Under våren följde sedan under resten av maj 31 rapporter från Tullgarnområdet, med som flest 11 ex. vid Tullgarnsnäs den 12/5 (JE) och 10 ex. den 15/5 (IF) samt 8 rapporter från Pilkrogsviken eller Skanssundet med som mest 9 ex. vid Skanssundet också den 12/5.

Under perioden 8/7-2/10 finns rapporter från samma tre områden som på våren med som flest 3 ex. från Västerviken, Tullgarn den 11/8 (ÖJ) och den 12/8 (JE, SC).

KÄRRSNÄPPA (*Cagliaris alpina*)

Årets första kärror, 8 ex, sågs den 23/5 vid Skanssundet, Mörkö (UM, ALg). Vårens största antal rapporterades med 12 ex. den 6/6 från Tullgarnsnäs (HN).

Under sommaren/hösten inkom ett 80-tal rapporter med som flest 31 ad den 30/7 och 13 1K den 24/8 och 16/9 vid Tullgarnsnäs (SC, JE)

Årets sista rapport kom den 19/10 med 1 rastande vid Häggnäsviken, Tullgarn (SC, JE).

SMÅSNÄPPA (*Cagliaris minuta*)

Årets första observation gjordes den 6/6 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (HN).

- Den 13/7 rapporterades vid Skanssundet mellan 1 och 3 ex. (UM m.fl.) och den 18/9 2 ex. (MLa)
- På Tullgarnsnäs rapporterades 1 ex. den 6/6 (HN), den 16/6 (JE), den 13/7 (JE), den 30/7 (SC), den 24/8 (JE), den 25/8 (PLt, SC, BLj, KE, LAr), och den 6/9 (KHä)
- Från Västerviken/Västerängen rapporterades 1 ex. den 11/8 (ÖJ), och den 22/8 (KHä)
- Från Pilkrogsviken, Ytterjärna 1 ex. den 14/8 (KE) och 2 ex. den 26/9 2 ex. (LAr)

Årets sista rapport kom från Häggnäsviken då 2 rastande individer observerades den 29/7 (SC).

MORKULLA (*Scolopax rusticola*)

Inga fynd i januari-februari detta år.

Den tidigaste vårrapporten var med 1 spelande individ den 3/3 vid Mikaelgården, Ytterjärna (AR).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyptes minimus*)

Årets första rapport kom den 5/4 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SB, JE) och följdes sedan mellan den 6/4 och den 4/5 av ett 15-tal rapporter från Tullgarnsnäs (SC, JE, MNs, BLj, SB, TW) där som flest noterades 4 ex. den 26/4 och 3 ex. den 14/4 (JE, SC). Från Björkarösund, Mörkö rapporterades om 1 ex. den 26/4 (JE, SC).

Under hösten mellan den 12/9 och 22/10 inkom 9 rapporter från Tullgarnsnäs med 1 ex. och en med 2 ex. (JE, SC, KHä, PLt, HN, EE). Från Häggnäsviken rapporterades om 1 ex. den 12/9 (JE) och från Björkarösund 1 ex. den 3/10 (PLt). Årets sista rapport kom den 31/12 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE).

DUBBELBECKASIN (*Galliano media*)

Tre rapporter med denna art inkom detta år, nämligen med 1 rastande vid Björkarösund, Mörkö den 8/5 (PLt), 1 spelande individ vid Sandasjön den 14/5 (JE) och 1 rastande vid Tullgarnsnäs den 24/5 (KHä).

ENKELBECKASIN (*Galliano galliano*)

Årets första rapport kom den 13/3 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, SC).

Vårens största antal rapporterades med hela 80 ex. rastande vid Tullgarnsnäs den 5/4 (JE). Det är högsta antalet i vårt område sedan 2003.

Spelande individer under häckningsperioden rapporterades från följande platser: Tullgarnområdet, Simsjön i Hölö, Skanssundet och Sandasjön samt Björkarösund på Mörkö och Skarlunda i Östertälje.

Årets sista rapport kom den 31/12 med 7 ex. vid Tullgarnsnäs (JE).

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA (*Phalaropus lobatus*)

Ett exemplar av denna art rapporterades rasta vid Tullgarnsnäs den 26/5 och sågs av ett 15-tal skådare (JE* m.fl.). Den 6/6 kom ytterligare 1 rapport från Tullgarnsnäs (JE). Därefter rapporterades 1 ex. vid Skanssundet den 13/7 av 9 skådare (UM* m.fl.).

Detta är de första rapporterna i vårt område, av denna art sedan år 2015.

DRILLSNÄPPA (*Actitis hypoleucos*)

Årets första rapport kom den 8/4 med 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (LAr, LGK).

Spelande individer, permanent revir eller andra tecken på möjlig häckning har rapporterats på följande lokaler: Tullgarnsnäs, Häggnäsviken samt Tullgarns slott, Egilsviken och Engsholm på Mörkö, Brandalsund och Gerstabergs viltvatten i Ytterjärna, Malmsjön och Stora Envättern i Vårdinge. Arten är dock mycket mera spridd än så.

Årets sista rapport kom den 1/9 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SC).

SKOGSSNÄPPA (*Tringa ochropus*)

Årets första rapport kom med 1 ex. den 25/3 vid Tullgarnsnäs (JE).

Spelande individer, permanent revir eller andra tecken på möjlig häckning enligt följande: Ragnhildsborg och Lina naturreservat i Södertälje, Mikaelgården och Södertuna i Ytterjärna, Västerviken och Tullgarnsnäs, Eriksö, Simsjön, Molstabergs viltvatten och Rösjön i Vårdinge, Farfars udde i Turinge.

Årets sista rapport kom med 1 ex. vid Pilkrogsviken den 1/9 (JW, GW).

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

Årets första rapport kom den 1/4 med 1 ex. vid Häggnäsviken (CL) och på Tullgarnsnäs (SC, JE).

Spelande individer eller andra tecken på häckning rapporterades mellan den 7/4 och den 20/7 från följande platser:

Pilkrogsviken och Brandalssund i Ytterjärna, Tullgarnsnäs samt Västerviken och Häggnäsviken samt på Mörkö: Skanssundet, Björkarösund, Egilsviken, Norrängs viltvatten, Boviken, Kålsö och Ekö.

Årets största antal rapporterades med 24 ex. från Tullgarnsnäs den 8/6 (JE).

Årets sista rapport kom den 17/9 med 5 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (HH).

GRÖNBENA (*Tringa glareola*)

Årets första grönbena rapporterades den 6/4 med 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (LGK).

Vårens största antal rapporterades med 150 ex. den 14/5 från Tullgarnsnäs (SC, JE, LAr).

Sommaren/hösten gav över 100 rapporter med som flest 80 ex. den 13/7 vid Skanssundet, Mörkö (YM)

Årets sista rapport kom den 10/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (TSn).

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*)

Mer än dubbelt antal rapporter mot tidigare inkom i år, de flesta från Tullgarnsområdet men även från Pilkrogsviken och Skanssundet. Årets första rapport kom den 30/4 med 1 ex. vid Tullgarns slott (LGu).

Årets högsta antal rapporterades med 35 ex. den 6/5 vid Häggnäsviken (RNa). Detta är det näst högsta antalet på 2000-talet slaget bara av 37 ex. 2001. De högsta antalen förutom den 6/5 var kring 12 ex.

Årets sista rapport kom den 17/10 med 2 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (YM).

GLUTTSNÄPPA (*Tringa nebularia*)

Liksom för svartsnäppan inkom mer än dubbelt så många rapporter som tidigare år vilket är över förväntat även med hänsyn till årets rikliga rapportering rent allmänt. Vårens största antal rapporterades med 27 ex. den 29/4 från Tullgarnsnäs och höstens med 14 ex. från samma lokal (JE).

SKRATTMÅS (*Chroicocephalus ridibundus*)

Årets största ansamling rapporterades den 12/4 med 3000 ex. från Pilkrogsviken och näraliggande Järna trafikplats (TSd respektive AR).

Från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge rapporterades som flest 50 ex. (ruvande) den 31/5 (BKy) och från Simsjön, Hölö rapporterades cirka 10 häckande par den 19/5 (BLj). Inga rapporter från Logsjön och Igelstaviken om häckning. Är skratmåsen på väg att försvinna som häckfågel i vårt område?

DVÄRGMÅS (*Hydrocoloeus minutus*)

Ett ex. rapporterades från Tullgarnsnäs den 2/4 (HA, ISA) och 8 ex. från Kyrksjön, Hölö den 1/5 (SC, JE).

SILLTRUT (*Larus fuscus*)

Årets första rapport kom redan den 12/1 från Tullgarnsnäs med 1 ex. (JJ, AWo). Tidigare på 2000-talet finns bara 1-2 vinter-rapporter i vårt område. Nästa rapport kom den 19/3 med 1 ex. från Skanssundet, Mörkö (JO).

Den 2/6 och 3/6 kom rapporter om 10 ruvande på ett litet skär utanför Brandalsund, Ytterjärna (UM, AR). Den 24/7 visade sig 10 ungar på skäret (MOB). Detta är sedan 10 år vårt områdes enda kända häckplats för silltrut. När ska vi få vår första bekräftade häckning från Södertälje stad?

Årets sista rapport kom den 13/9 från Hägnäsviken, Tullgarn (MN).

SKRÄNTÄRNA (*Hydroprogne caspia*)

Ett drygt 65-tal rapporter inkom i år, mellan den 7/4 och den 15/8, de flesta från Tullgarnsnäs och Hägnäsviken, några från Skanssundet. Som flest rapporterades 6 ex. den 2/5 vid Tullgarnsnäs (CGE).

KENTSK TÄRNA (*Sterna sandvicensis*)

Ett ex. av denna art rapporterades förbiflygande vid Hägnäsviken, Tullgarn den 16/6 (KHä).

Detta är det tredje fyndet av denna art i vårt rapportområde, de två tidigare kom år 2014 och år 2017.

SMÅTÄRNA (*Sternula albifrons*)

Två ex. rapporterades rastande vid Tullgarnsnäs den 12/7 (LAr). Det här är den första observationen av denna art, i vårt rapportområde, sedan år 2014.

SILVERTÄRNA (*Sterna paradisaea*)

Årets första rapport kom den 25/4 med 3 ex. vid Boviken, Mörkö (TSd).

Fåglar i lämplig häckningsbiotop rapporterades vid ett flertal tillfällen av flera observatörer från skären utanför Tullgarnsnäs där också 4 1K-fåglar sågs den 11/7 (SC).

Årets sista rapport kom från Tullgarnsområdet den 26/7 (ÅT, KC, RMå).

KUSTLABB (*Stercorarius paraciticus*)

Ett ex. rapporterades förbiflygande vid Hägnäsviken, Tullgarn den 27/7 (KHä). Detta är det första fyndet i vårt rapportområde sedan år 2015.

SKOGSDUVA (*Columba oenas*)

Årets första rapport kom den 19/2 med 6 ex. vid Sydhamnen, Södertälje (KE), 1 ex. vid Kålsö, Mörkö (PLt) och 1 ex. vid Djurgården, Tullgarn (MBt).

Vårens största flock rapporterades med 40 ex. vid Smedsta, Hölö den 27/4 (NK).

Spelande individer och/eller permanent revir noterades mellan den 19/2 och 1/9 från följande platser:

- Hornö, Kålsö samt Löten på Södra Mörkö och Ledarön, Dåderösund, Dåderö gård, Sandaområdet, Hörnimgsholm, Skanssundet samt Bokskogen på Norra Mörkö
- I Tullgarnområdet: Näset, Slottparken, Djurgården, Hägnäsviken och Ekbacken
- Vid Mikaelgården och Södertuna i Ytterjärna samt Kallfors golfbana i Överjärna
- Vid Sund och Simsjön i Hölö, samt Stensättra gård och Farfars udde i Turinge
- Vid Taxinge kyrka och Underås i Enhörna
- Slutligen vid Lina lersjö och Mora torp i Södertälje samt Hall i Östertälje.

Den största höstflocken rapporterades med imponerande 400 ex. från Björkarösund, Mörkö den 15/9 (SC, JE). Detta är den näst största rapporterade flocken i hela Sörmland enligt Artportalen endast slagen av 500 ex. i Ösmo 1994! Som jämförelse kan nämnas att de bästa sträcksiffrorna är från Oxelösund 2013 med närmare 1000 ex. på en dag, men det är mindre imponerande. Årets sista rapport kom med 1 ex. den 23/11 vid Vreta, Hölö (SA)

RINGDUVA (*Columba palumbus*)

18 rapporter under januari - februari vilket är en ökande tendens. Förra året gav 10 rapporter och de två åren dessförinnan 4 rapporter vardera. Rapporterna avser 1-2 ex. från 15 lokaler i spridda delar av vårt rapportområde inte minst Södertäljes närhet. Rapporter t.o.m. 15/2: Gröndalsvägen i Tveta (JO), Tomtevägen i Södertälje (LS), Pershagen (SC, KN), Eriksö på Mörkö (HS, ISA), Skyttorp och Slottsparken i Tullgarnområdet (SG, JO), Grävlingvägen i Viksberg (HA, ISA), Morastugan i Lina (RWs).

De första sträckande fåglarna rapporterades med 15 ex. den 1/3 (ALg) och 20 ex. den 19/3 (HN, EE) vid Hägnäsviken, 50 ex. vid Lina naturreservat den 20/3 (JO) och 65 ex. vid Brandalsund i Ytterjärna den 24/3 (AR). Vårens största flockar noterades med 200 ex. vid Ekbacken, Tullgarn den 30/4 (RNa) och vid Västerängen, Tullgarn den 8/5 (KHä).

Under hösten noterades som flest 1022 ex. sträckande den 12/10 vid Mikaelgården, Ytterjärna (AR) Årets sista rapport kom den 3/11 med 2 ex. förbiflygande vid Slottsparken, Tullgarn (CL).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*)

Även detta år inkom ett stort antal rapporter om 1 – 2 ex. från Hertig Carls väg, Södertälje Södra. Rapporter finns från den 2/1 till den 5/10.

Dessutom inkom en rapport om 1 ex. förbiflygande vid Västerängen, Tullgarn den 17/4 (KHä).

GÖK (*Cuculus canorus*)

Årets första ex. ropade den 2/5 från Tullgarnsnäs (JE, PLt, TBe) och från Hägnäsviken, Tullgarn (CL). Därefter följde ett hundratal rapporter spridda i vårt område men med Tullgarnsområdet och Mörkö som dominerande.

Årets sista rapport kom den 1/7 med 1 ex. från Farfars udde, Turinge (HH) och 1 ex. från Sandasjön, Mörkö (AEs).

BERGUV (*Bubo bubo*)

En uv rapporterades från Södertälje kommun den 19/1 (JE). Mer detaljerade rapporter döljs automatiskt i Artportalen. Se även informationen om berguv på sidan 10 i årsboken.

KATTUGGLA (*Strix aluco*)

Konstaterade häckningar i form av ungar rapporterades på följande platser:

- Sandasjön, Mörkö: Pulli den 8/5 och den 14/5 (JE) samt den 4/6 (BKy, PKy)
- Skarlunda/Törnbacka, Östertälje: Pulli hörda den 18-19/5 (JE, JO)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: 3 pulli den 28/5 (AR)
- Djurgården, Tullgarn: Föda åt ungar den 7/6 (SWs)
- Vilhelmsdal, Mörkö: 3 ungar hörda den 20/6 (JO, MOb).

Ett 80-tal rapporter om spelande individer, eller observationer i förmodade bohål under häckningsperioden har inkommit. De allra flesta är från Mörkö och Tullgarnsområdet men också från Vårdinge, Enhörna, Hölö och Södertälje.

SPARVUGGLA (*Glaucidium passerinum*)

Sex. rapporter av denna art inkom i år, samtliga spelande och med 1 ex. vardera. Den första rapporten kom den 9/1 från Horssjöarna, Vårdinge (JE), därefter följde rapport den 25/1 från Alsjöklint, Vårdinge

(AR), den 8/2 från St. Alsjön, Vårdinge (JO, MOb), den 7/3 från mellersta Mörkö (BLj, TSd), den 8/3 från Vattgruvmossen, Överjärna (JE) och slutligen den 14/3 från mellersta Mörkö (AR).

PÄRLUGGLA (*Aegolius funereus*)

En rapport av denna art i år, nämligen den 31/1 då ett lockläte hördes vid Horn, Överenhörna (RLo). Detta är det nionde fyndet i vårt rapportområde under 2000-talet.

HORNUGGLA (*Asio otus*)

Den 9/3 hördes 2 ex. spelande vid Idala, mellersta Mörkö (UEm). Därefter rapporterades om 1 eller 2 spelande individer, i några fall även sedda, på mellersta Mörkö mellan den 13/3 och den 20/3 (HA, ISA, JE, SB, MOb, JO, AR, KE).

Den 22/5 rapporterades om 3 pulli vid Vidbyholms hästgård, Turinge (BKy). Från Idala kom rapporter om 2-3 pulli den 29/5 - 7/6 (UM, JE, BKy, PKy, MBt), pulli rapporterades också från näraliggande Nora Holmäng mellersta Mörkö den 16/6 (JE) och Aspbacken den 7/8 (MBt). Rapport om hörda ungar också från Måsnaren, Tveta den 30/7 (SC), således minst 3 säkra häckningar.

JORDUGGLA (*Asio flammeus*)

Fem observationer av denna art i år, med vardera 1 ex., troligen samma fågel: den 18/5 vid Sandasjön, Mörkö (SC) och vid Björkarösund (JE), den 21/5 vid fälten, N. Mörkö (KE) samt den 22/5 vid Sandasjön (AR) och vid Hörningsholm (PLt).

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*)

Den 29/5 rapporterades 2 ex. spelande vid Stenbacka, Norra Mörkö (AR). Därefter följde rapporter om spel av 1 ex. om inget annat anges: Den 30/5 vid Vattgruvmossen, Överjärna (JE), den 5/6 vid Kärr, Turinge (BKy), den 18/6 vid Tullgarns ladugård (NE), den 20/6 vid Vilhelmsdal, Mellersta Mörkö (JO, MOb), den 4/7 2 ex. vid Stora Horssjön, Vårdinge (MBs), den 15-17/7 2 ex. vid Botorp, Hölö (MB, SA) och slutligen 1 ex. vid Akaren, Vårdinge den 7/8 (SD).

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*)

Mellan den 9/3 och den 22/11 kom ett 30-tal rapporter om 1-2 ex. från Moraån vid Pilkrogsviken. Rapporter om 1 ex. också från Bränninge, Tveta den 13/4 (AC), den 4/5 (GHe), den 18/5 (AR) och den 2/6 (GC).

Under hösten finns rapporter från Slottsparken, Tullgarn om förbiflygande den 11/9 (NEE), från Skanssundet, Mörkö den 25/9 (TSn), Näset, Torpa, Södertälje den 28/9 (SC), Häggnäsviken förbiflygande den 8/11 (SC), Slottsholmen, Södertälje den 19/11 (JIs), Sandasjön (diket), Mörkö den 23/11 (JE) och Ulvsundet, Ytterjärna den 5/12 (AR).

Den sista rapporten kom den 31/12 från bron till Eriksö, Mörkö (SC).

GÖKTYTA (*Jynx torquilla*)

Ca 30 rapporter i år vilket är en fördubbling mot föregående år men jämförbart med året innan. Den första rapporten kom den 25/4 med 1 ex. från Överenhörna (JE)

Därefter följde rapporter från följande platser (1 ex. om ej annat anges).

- Överenhörna: Lövsta, den 17/5 och den 3/6 (HH), Horn och Jurstaholm den 4/6 (JE)
- Södertälje södra den 2/5, och den 5/5 (SC)
- Tveta: Bränninge den 10/5 (MBt)
- Taxinge, Lövdalsskogen den 3/5 (HH)
- Södra Mörkö: Kålsö, permanent revir, 5 rapporter den 26/4-13/6 (PLt, MN, SC, JE) Hornö den 2/5 (AR)
- Uggeltorp, Mellersta Mörkö den 28/5 (SC)
- Norra Mörkö: Hörningsholm/Sandsjön, fyra rapporter tiden 7/5-20/5 (SC, PKy, UEm, JE) Dåderösund den 27/5 (KE, MBt)

- Vattgruvmossen, Överjärna den 9/5 (MOb, JO)
- Hölö: Simsjön den 3/5 (KE), 2 ex. den 9/5 (MOb, JO), den 19/5 (BLj), Sund, Hölö den 3/5 (SG)
- Tullgarnområdet: Skyttorp och Västerviken, den 6/5 resp. 14/5 (KE, PKy), Näset den 15/5 (KHä)
- Västra Kumla, Turinge den 16/5 (MBt).

Årets sista rapport kom den 19/6 från Yttereneby, Ytterjärna (SC).

TRETÅIG HACKSPETT (*Picoides tridactylus*)

Äldre spår upptäcktes den 7/3 vid Sättravik, Turinge (BK_n) samt vid Långsjödal, Vårdinge den 18/4 (BT). Hackmärken noterades även år 2018. Ingen sedd fågel i vårt område sedan år 2004

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*)

Ca 40 rapporter i år, vilket är likartat med de 5 föregående åren men mindre än åren dessförinnan. Tyvärr speglar nog detta en allmän minskning av arten på senare år (SB). Den första rapporten kom den 2/1 från Tullgarnsnäs (HA, ISA), därefter rapporter från följande platser, samtliga med 1 ex.:

- Tullgarnsnäs: 7 rapporter mellan den 5/4 och den 12/10
- Tullgarns slott med omgivningar: 6 rapporter mellan den 22/3 och den 21/4
- Mörkö: 12 rapporter mellan den 12/2 och den 2/10 mest från Sandaområdet i norr samt från södra delarna söderut från Slessberget
- Södertälje: Tallbacken, Östertälje den 2/4 (MAh), Tomtevägen den 31/8 (LS), Granhemsvägen den 17/11 (BT), Kaxbergs förskola, den 25/11 (BSi)
- Vårdinge: Akaren den 14/2 (OW), kyrkan den 4/3 (SC), Lilla Horssjön den 8/8 (JE), Stegsjön, den 24/9 (BTö)
- Tveta: Bränninge den 22/3 (SC, JE), Åleström den 15/4 (SC), Eklund den 22/6 (SC)
- Övriga områden: Brandalsund i Ytterjärna den 23/3 (RWs), Horn i Överenhörna den 25/4 och den 4/6 (JE), Björkhemsvägen i Nykvarn den 2/5 (PF), Bastmora i Ytterenhörna den 14/5 (BSi) och Eknäset i Turinge den 1/8 (BO).

Utförlig inventering gjordes under häckningstid i två rutor som valts ut som optimala för arten av Lunds universitet med hjälp av satelitkartor och som var placerade kring Dåderö gård (PKy) och i Lina (SB). Inga indikationer på revir registrerades dock. Så var häckade de individer som rapporterades ovan - Tullgarn och Överenhörna, kanske Bränninge?

TORNFALK (*Falco tinnunculus*)

109 rapporter i år vilket är jämförbart med de senaste fem åren.

Minst 1 ex. *övervintrade* på norra halvan av Mörkö ner till bron enligt 16 rapporter tiden 5/1-14/2 (JO, MBo m.fl.). Enligt foto i Artportalen från Sandasjön den 6/1 (MFr) bör det varit en hane. Den 12/1 rapporterades ett honfärgat ex. vid Idala (TS, CK), den 12/2 1 hona vid Löten på Södra Mörkö (PLt). Den 13/2 rapporteras 1 hane kring Fälten N Mörkö (BR, BSi) och den 27/2 fanns så ett par på plats vid Nora gård (MBt).

Anmärkning (SB): De flesta av rapportörerna har tyvärr inte angivit kön på falkarna de rapporterat ovan därav osäkerheten om antalet övervintrare på Mörkö!

De flesta rapporterna under året kommer från Mellersta och Norra Mörkö enligt följande:

- Norra Mörkö: 26 rapporter om vardera 1 ex. mellan den 5/1 och den 28/9
- Mellersta Mörkö: Totalt 33 rapporter mellan den 12/1 och den 5/11 varav 3 pulli vid Nora gård den 14/6 och den 1/7 (SC), 2 ex. vid Nora gård den 30/7 och 2 ex. vid Hågafälten den 5/8 (MBt), övriga rapporter avser 1 ex. vardera.

Från övriga delar av vårt område kom rapporter enligt följande (1 ex. om inte annat anges):

- Taxinge grustag: Ett *övervintrande* ex. den 26/1 (LS)
- Tullgarnområdet: Näset 7 rapporter mellan den 19/3 och den 13/9, kring slottet 3 rapporter.

- Övriga Hölö: Sund den 21/5 och den 10/9 (SG), Vreta den 18/7 (SA), Skräddartorpskärrer den 30/7 (KE), Smedsta den 1/8 (LW), Hölö kyrka: 2 ex. den 24/8 (MOB)
- Ytterjärna: Pilkrogsviken 6 rapporter mellan den 10/4 och den 30/7, Mikaelgården 1 ex. sträckande den 3/10 (AR)
- Överjärna: Järna trafikplats/Saltå 7 rapporter mellan den 25/3 och den 31/10, Södertuna den 1/6 och den 22/6 (EV). Inga häckningsindicer från Järnas omgivning
- Turinge: Konstaterad häckning vid Stensättra, 2 ex. i lämplig biotop den 14/4, 1 ex. den 24/5, 2 ex. besök i bebott bo den 13/7 och 4 ex. den 7/8 (NJ)
- Södertälje med omgivning: Bruksgatan 2 ex. den 19/3 (MAM), Lina naturreservat den 8/5 (KE), den 10/5 och 2 ex. den 27/7 (MA), Gärtuna, Östertälje den 12/4 (JE), Eklund, Tvetå den 7/8 (SC)
- Enhörlandet: Lurberget: Den 12/4 (MA), Ekeby: Den 7/5 och den 29/7 (MA)
- Vårdinge: Väsby den 14/4 (KER), Skillötsjön den 19/7 (NW).

December: Astra Zeneca, Östertälje 1 ex. den 4/12 (UM, ALg), Säby handel/Järna trafikplats 1 honfärgad den 26/12 (JE, PKy).

STENFALK (*Falco columbarius*)

Den första falken för året sågs förbiflygande vid Häggnäsviken den 6/3 (KHä), därefter kom dessa rapporter med vardera 1 ex: Moraåns dalgång den 30/4 (TKö), Tullgarns allé den 6/6 (KHä), Nykvarn den 5/7 (MFr), Norra Mörkö den 13/9 och den 4/10 (SC), Björkarösund den 4/10 (GAv).

LÄRKFALK (*Falco subbuteo*)

Årets första rapport kom den 22/4 med 1 ex. vid Gliasjön, Ytterjärna (SC).

Därefter rapporterades enligt följande, 1 ex. om ej annat anges:

- Överjärna: Kallfors golfklubb den 24/4 (TKö), Järna samhälle den 13/5 (IÅ)
- Ytterjärna: Ulvsundet den 8/5 (AR), Pilkrogsviken den 11/9 (NJ) och den 17/9 (HH) - årets sista.
- Tullgarnsområdet: 20 rapporter mest från Näset spridda tiden 11/5-11/9
- Hölö i övrigt: Simsjön den 17/6 (SA), den 23/7 2 ex. (KE), Sund den 6/8 (SG)
- Östertälje: Hall den 23/6 och den 18/8 2ex. (TKe)
- Mörkö: Från Norra delen 7 rapporter i första hand under juli. Mellersta: Aspbacken den 27/7 och den 4/8 samt Kalkberget den 1/9 2 ex. (MBt), Påläng den 20/8 (JE)
- Vårdinge: Jämtaren den 3/7 2 ex. i par (AR)
- Turinge: Farfars udde den 19/7 och den 16/8 (HH), Bommersvik den 31/7 (BO)
- Enhörna-landet: Backa den 5/8 (RLo), Hammarby träsk den 23/8 (MA), Aska den 23/8 (MA)
- Södertälje: Överflygande Tallhöjdsvägen den 12/8 (JO).

PILGRIMSFALK (*Falco peregrinus*)

18 rapporter i år, jämförbart med förra året, samtliga med 1 ex. Den första rapporten kom den 8/1 från Skansundet (GHe), därefter rapporter från följande platser i stort i kronologisk ordning:

- Moraåns dalgång, Överjärna den 2/5 (MFr, SLo)
- Tullgarnsområdet: Norasjön den 9/5 (KHä), Häggnäsviken den 5/5, 10/9 och den 18/9 (SC, JE), Tullgarnsnäs den 9/9 (SC), Skyttorp den 30/9 (SC, JE), Tullgarnsområdet den 2/10 (AR)
- Mörkö: Skansundet den 23/5 (UM, ALg), den 8/9 (KE), Fälten, N.Mörkö den 30/8 (GHo),
- Bygdegården den 11/9 (RJ), Bråten den 26/9 (SG), Björkarösund den 28/9 (PLt), Egelsviksskär, den 4/11 (JE, KHy)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: Den 14/9 (YM)

Årets sista pilgrimsfalk rastade den 21/12 vid Häggnäsviken (CL).

TÖRNSKATA (*Lanius collurio*)

Under häckningstid (maj-15 augusti) inkom 70 rapporter, 40% fler än snittet de föregående fem åren, vilket speglar den allmänna ökningen av rapporter detta år.

Två konstaterade häckningar på Tullgarnsnäs med bo och ungar den 27/7 (BH, UM, KL). Häckning också väster om Sörsjön, Hölö där nyligen flygg unge matades den 10/7 (SB) och vid Egilsviken, Mörkö där ett par med 3 ungar rapporterades den 16/7 (UEm). Mycket troliga häckningar också vid Sandasjön där nyligen flygga rapporterades den 31/7 (PLt), så också vid Almnäs, Tveta den 26/7 (PR) samt i Lövdalsskogen, norr om Yngern i Taxinge där varnande hona rapporterades den 4/7 (HH). Sannolika häckningar också vid Mora torp, Lina där 2 permanenta revir rapporterades den 4/8 (KE). Även vid Berga på Mörkö torde häckning skett; 2 ad. och 3 1K rapporterade den 9/8 (SC), även om flyttningsrörelserna påbörjas vid denna tid. Flera fall där par rapporterats i lämplig biotop endast tidigt under häckningsperioden finns bland rapporterna.

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*)

Från *vintern-våren* finns 130 rapporter, mer än de föregående 8 årens snitt på cirka 80 rapporter. Flest rapporter är det i februari och mars. Samtliga rapporter utom en avser 1 ex.

Från Tullgarnområdet, därav nästan enbart Häggnäsviken/Slottsparken, finns 25 rapporter. Den 31/1 rapporteras 3 ex. som sågs samtidigt (SC) med detta är det lysande undantaget.

Från Norra Mörkö finns drygt 50 rapporter, nästan enbart från Sandasjön/Björkarösund/Dåderö. Allt tyder på att alla rapporterna härifrån avser samma fågelindivid. Från Baggtorp/Sörön på Mellersta Mörkö finns 13 rapporter som mycket troligt avser en individ. Sex rapporter från Pålundet/Påläng avser troligen en tredje. En rapport från Hågafälten den 2/1 respektive NV Slessberget den 2/2 blir i sammangaget svårsorterade. Från Södra Mörkö finns endast rapporter från Ekö den 12/1 (TS, CK) och den 12/2 (PLt) vilket då skulle avse en fjärde möjligen femte individ på Mörkö med närmaste omgivning. Detta stämmer väl med antalet på ön föregående höst.

Från Pilkrogsviken finns 9 rapporter tiden 25/1-28/3 och från återstående delar av vårt område finns följande rapporter: Kyrksjön, Hölö nära E4-an den 28/2 och den 11/3 (TPe), Norasjön, Hölö den 11/3 (JO, MOB), Mikaelgården, Ytterjärna nära E4-an den 5/2 (HH), den 27/3 (JSz, KB) och 29/3 (AR), Tveta kyrka den 24/1 (SB), Ånstasjön, Turinge den 26/1 (SB), Enhörnaleden, Ytterenhörna den 6/3 (Mht), Hammarby träsk, Överenhörna den 3/1 (JE).

Totalt cirka 14 individer varav drygt hälften bara är rapporterade 1-3 gånger under mer än tre månader och två individer troligen rapporterats 50 respektive 25 gånger!! Hur många fanns i vårt område som inte upptäcktes alls? Ingen rapport alls från Taxinge, Vårdinge, Överjärna, Södertälje och Östertälje.

Vårens sista varfågel rapporterades den 20/4 från Björkarösund (PKy), ett tämligen normalt datum.

Under *hösten* inkom 55 rapporter, ungefär lika många som året innan, och alla avseende 1 ex. Av rapporterna kommer 35 från Mörkö, varav alla från Sandasjön/Björkarösund utom en vardera från hygget söder Skanssundet den 5/11 (GHO), en från Ängsholm den 22/11 (NK) och en från södra delen av Ledarön den 23/11 (SC, JE). Rapporter den 22/11 och följande dagar från Sandasjön tyder på en fågel av rasen *homey* (MAm m.fl.). Från Baggtorp på Mellersta Mörkö finns rapporter från den 15/10 (BB, HAn), den 23/11 (BH, UM) samt den 19/12 (HAn, BS), och från Örsta den 21/10 (SA). Enda rapporten från Södra Mörkö är från Lövhagen den 7/11 (MBt). Totalt 5-6 individer på Mörkö

Från Tullgarns slott/Häggnäsviken har inkommit 7 rapporter. Den 19/12 finns även en rapport från Övre Malmen (JE, SC) men den kan vara samma fågel som sågs vid Häggnäsviken samma dag. Två rapporter också från Påläng på fastlandssidan av Pålundet den 10/11 (MBt) samt den 26/12 (JE, SC). Från Österby norr Kyrksjön finns rapport den 23/12.

Rapporter finns om ytterligare tre individer; Södertälje ridklubb den 6/11 (BSi) och Almnäs den 20/11 (MA) samt tre rapporter från Pilkrogsviken, Ytterjärna den 29/10, 29/11 och den 14/12 (KE, BH).

Sammantaget avser rapporterna troligen 11-12 individer under hösten detta år.

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*)

Ett ex. ropade kort på Häggånsvikens norra sida den 27/5 (SB). Tidigt nästa morgon hördes 1 ex. i Tullgarnsslottsparken (JE). Den 6/6 hördes 2 ex. vid Djurgården, Tullgarn (HN, EE, SC, NK) och dagen därpå kunde 1, ibland 2 ex. höras på samma plats av många (JO m.fl.). Från den 12/6 finns en rapport från Slottsparken om sporadiskt flöjtande (KHä).

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*)

Sex vårrapporter i år är ungefär som vanligt, och med 1 ex. vardera om inte annat anges; Almnäsberget, Tveta den 6/3 (AHI), Grävstensskogen, Turinge den 11/3 (HH), Moraåns dalgång, Överjärna den 4/4 (HA, ISA), Övre Malmen, Tullgarnområdet den 22/4 (HAn, BS), St. Envättern, Vårdinge den 21/6 (SB) och Akaren, Vårdinge den 23/6 (SB).

Under andra halvåret finns 20 rapporter varav 10 från Västerviken/Häggånsviken/Slottsparken och 3 rapporter från Tullgarnsnäs varav med 2 ex. den 17/9 (KE).

Övriga rapporter:

Stora Stensjön, Hölö den 12/8 och 21/8 (MB), Lina naturreservat den 13/9 (SB), Skyttorp, Tullgarnområdet den 22/9 (AR), Veda, Södertälje den 29/9 (NK), Edesta, Vårdinge den 7/10 (GEi) och Lina naturreservat den 9/11 (BSi).

SVARTKRÅKA (*Corvus corone corone*)

Ett ex. rapporterad den 20/8 norr Påläng, Hölö (SC). Troligen rör det sig om samma fågel kring Mörköbron/Sund/Udden tiden 13-28/9 (SC, JE, AR). På Fälten, Norra Mörkö rapporterades 1 ex. den 5/10 (HAn, BB) och vid Häggånsviken 1 ex. den 12/10 (TSn, HN, MLa). Om alla rapporterna avser samma fågel eller inte förblir okänt.

RÅKA (*Corvus frugilegus*)

Fem rapporter från Säby gård/Pilkrog/Kulturhuset/Stensta i Ytterjärna den 13/3 och 15/3 samt den 11/4 och 18/4 (SC, JE, JO, TKö) antas avse två olika fåglar. Från Moraberg, Södertälje finns en rapport från den 4/4 (HS, ISA) så också från Träsket, Pärshagen den 25/4 (KE). Från Hölö ytterliare två rapporter; Sund den 11/4 (JW, GW) och Smedsta den 2/5 (TBe). Från Tullgarns slott finns vidare rapport den 30/4 (LGu) och från Turinge kyrka den 24/4 (JW, GW). Sista vårrapporten kommer från Löten, Mörkö den 7/5 (PKy). Totalt som mest 9 olika fåglar.

För hösten finns tre rapporter; 4 ex. sträckande syd vid Mikaelgården, Ytterjärna den 3/10 (AR), 2 ex. vid Sanda gård, Mörkö den 8/10 (PLt) och 1 1K vid Bjärkarö gård den 20/11 (KW, PEP).

KORP (*Corvus corax*)

Årets största samlingar rapporterades med 50 ex. vid Björkarö gård den 1/2 (HAn, BS) och med 40 ex. vid Sanda gård den 15/4 (SC). De största årliga ansamlingarna i vårt område har oftast denna storlek. Enligt "Fåglarna i Sverige – antal och förekomst" (SOF 2012) borde vi ha cirka 100 par i våra två kommuner. Är det "våra" korpar i de här samlingarna eller? Märkligt nog rapporteras bara någon enstaka häckning varje år, i år två säkra: Kungsdalen, Östertälje med matning (av partner?) den 25/4 (PR) och Salsudd, Mörkö med matning av ungar den 6/5 (HH). Permanent revir finns även rapporterad från några platser.

SIDENSVANS (*Bombycilla garrulus*)

Största flocken under januari-februari var på 140 ex. och rapporterades från Häggånsviken den 24/1 (CL) och följdes storleksmässigt av tre 100-flockar i Västergård 13/1 (SB), Scania Demo Center den 4/2 (MBt) respektive Järna centrum den 8/2 (JO). Under mars inkom som oftast bara några få rapporter med mindre flockar, och vårens sista rapport kommer från Nykvarn med 20 ex. den 24/4 (BKy).

På hösten sågs de första sidensvansarna passera Mikaelgården, Ytterjärna den 12/10 (AR) och följdes dagarna efter av rapporter från andra lokaler. Den 31/10 rapporterades den första 100-flocken (JIs). I november-december finns endast 29 rapporter, hälften mot föregående år och den största flocken var på 80 ex. följt av några 60-flockar.

SKÄGGMES (*Panurus biarmicus*)

Årets rapporter kommer från de "gamla vanliga" lokalerna efter 2018 års mini-invasion på ny lokal (Träsket) följt av förra årets "bottennapp".

Våren: Sju rapporter om 1-2 hörda Dåderösund/Björkarösund tiden 8/2-20/5 (SC, JE, BR) och 1-2 ex. hörda Tullgarnsnäs den 6/2, 5/4 och den 18/4 (MOI, ALg m.fl.).

Hösten: Från Tullgarnsnäs finns 31 rapporter tiden 28/7-19/12 om 1-5 ex. utom sista tillfället då 20 ex. sågs (RNA). Två rapporter också från Häggnaviken den 7+27/10 (SC). Från Björkarösund finns tre rapporter från den 15+19+28/9 om hörda ex. (JE, SC, PLt), så också från Nora Holmäng på Mellersta Mörkö den 11/10 och från Träsket, Pershagen om ett par den 4/11 (MOB, JO).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*)

Totalt 66 rapporter i år är nästan en tredubbling jämfört med de tidigare 5 åren. Endast 3 av dem är från hösten.

Årets första rapporter kom den 6/3 med 1 ex. vid Löten, Mörkö (PLt) och 2 ex. vid Underås, Enhörna (MHt). Under sträcktiden (mars-början av april) inkom knappt 30 rapporter.

Från början av april till den 31/7 finns sedan cirka 40 rapporter som skulle kunna avse stationära fåglar:

Vid Malmsjön fanns en stationär sjungande fågel tiden 27/4-27/5 (BSi), likaså vid Kallfors Golfklubb den 24/4 med 1 ex. (TKö) och den 5/7 med 2 ex. (BKy). Stationära fågel också vid Södertuna, Överjärna där det sjöng 1 ex. den 17/4 och den 6/5 (MNs, EV).

Sannolika revir också vid Påläng, Hölö den 17/4 (HN, EE), Stensjön, Mölnbo den 18/4 (MNs), Gliasjön den 5/5 (SC) och Logsjön den 17/5 (AR), båda Ytterjärna, vidare vid Kärr, Turinge med 2 fåglar den 5/6 (BKy), Lövsta, Överenhörna den 6/6 med 2 ex. (HH), Chalottenborg, Hölö den 26/5 (JO) och vid Vattgruv mossen med rapport den 24/6 (JO, MOB).

Säkra häckningar, fåglar med mat i näbben, rapporterades från Eriksö den 2/5 (BSi) och likaså vid Skyttorp, Tullgarnsområdet den 14/5 (HN, EE) där även sång hörts sedan den 7/4.

Den 18/9 rapporterades 6 ex. sträckande vid Påläng, Hölö (AR)

Årets sista rapport kom den 23/9 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SC, JE).

SÅNGLÄRKA (*Alauda arvensis*)

Vårens första lärkor observerades den 19/2 med 5 ex. vid Sandasjön och 1 ex. vardera vid Björkarösund och Skanssundet, Mörkö samt Västerviken, Tullgarn (SC).

Vårens största ansamling rapporterades med 50 ex. den 7/3 vid Skanssundet, Mörkö (JO) och den 20/3 vid Hörningsholm, Mörkö (UM).

Under hösten noterades som flest 100 ex. den 28/9 på Norra Mörkö (AR) och den 5/10 vid Björkarösund, (SC, JE). Årets sista rapport kom den 24/10 med 1 ex. vid Dåderö, Mörkö (SC, JE).

BACKSVALA (*Riparia riparia*)

Årets första backsvalor rapporterades från Taxinge grustag den 10/5 (LS). Sedan följde rapporter om 1-2 ex. vid Lina naturreservat den 13/5 (JO), den 20/5 (KE) och den 26/5 (TEk), från Tullgarnsnäs den 14/5 (MBt, KE) och 15/5, från Häggnaviken den 16/5 (RNA) och 17/5 samt från Skanssundet samma dag (SC, JE).

Som en del i ett mer omfattande backsvalprojeckt gjordes, huvudsakligen i juni, besök vid våra två kommuners tre lokaler där backsvalor häckar. Peter (PRn), föreningens ansvarige sammanfattar:

- Bergtäkt Ryssjön i Taxinge: Minst 45 bebodda bohål och minst 90 vuxna fåglar (PRn, LS)
- Underås grustag i Ytterenhörna: Två kolonier, "Svaldicket" med minst 80 bebodda bon och minst 160 vuxna fåglar samt "Jordbranten" med 55 bebodda hål och cirka 110 vuxna svalor (PRn, PKy, m.fl.)
- Järna Kross & Grus i Ytterjärna (mellan Hummelhaga och Bommersvik): Större kolonin (närmast infarten) med ca 40 bebodda bon och cirka 80 vuxna samt en mindre koloni med cirka 20 bebodda hål och minst 40 vuxna fåglar (PRn, BKy, SC).

Under juli-september finns följande rapporter: Ett ex. Järna Kross & Grus den 1/7 (HH), 4 ex. Näsby, Taxinge den 6/7 (KGA), 2 ex. Hummelhaga, Överjärna den 22/7 (SC), 1 ex. Västerviken den 3/8 (BH, UM, KL), 5 ex. Bergtäkt Ryssjön, Taxinge den 15/8 (PRn) och 2 ex. Häggnäsviken den 15/9 (KHä) som också är den senaste höstobservationen sedan 2004.

LADUSVALA (*Hirundo rustica*)

Årets första rapport avser 2 ex. förbiflygande vid Västerviken den 12/4 (HA, ISA). Den enda större samlingen på våren, 100 ex., sågs på Tullgarnsnäs den 12/5 (JE).

På hösten rapporterades 200 ex. vid Häggnäsviken den 18/9 (JE, SC) och 208 sträckande samma dag vid Påläng inte långt därifrån (AR).

HUSSVALA (*Delichon urbicum*)

Vid Lina våtmark passerade vårens första hussvala den 15/4 (TEk). Vårens största samlingar, 50 ex. rapporterades från Tullgarnsnäs den 12/5 (JE) och Häggnäsviken den 17/5 (AS).

Bebodda bon rapporterades från Underås hamn i Enhörna den 31/5 (PRn), 10 bebodda på betongsilon, Oaxen den 30/5 (MN, MWn) och 12 bebodda på Skanssundsfärjan den 15/7 (TSd).

Redan den 18/7 rapporterades 50 sydsträckande vid Häggnäsviken (ALg, CWi) och den 23/9 de sista för året (KHä).

STJÄRTMES (*Aegithalos caudatus*)

Rapporter om minst 10 ex. (exakt 10 anges ej nedan) från:

Häggnäsviken 11 ex. (KEr) samt Söräng, Mörkö 12 ex. (HA, ISA) den 5/1, Glasbergasjön, Östertälje den 12/1 (PR), Ketsö, Mörkö 15 ex. den 2/2 (SG), Västerängen, Tullgarn 15 ex. den 25/8 (NK), Sandasjön den 24/10 (SC), Hornö, Mörkö den 14/11 (JE), Lina den 25/11 (BSi), Norasjön den 5/12 (JE) Fågeltornet, Häggnäsviken den 14/12 (BH), Malmsjön, Turinge den 19/12 (BSi) och Pärongränd, Södertälje 14 ex. den 22/12 (SB).

Under häckningstid (mars-juni) är arten rapporterad från:

Tullgarnsområdet totalt 21 rapporter, mest från Näset, 9 rapporter från olika delar av Mörkö, också 9 rapporter från Lina och 5 rapporter från Ytterjärna. En till två rapporter finns från Simsjön, från Almnäs och Träsket i Tveta, från Överjärna, Turinge, Vårdinge, Överenhörna och även från Södertälje stad.

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*)

Fram till och med juli finns i år 44 rapporter, nästan dubbelt så många som året innan, och trenden är tydlig också jämfört med årtiondet dessförinnan. Av dessa är 14 från slutet av maj och t.o.m. juli och indikerar revirhävdande fåglar. Rapporterna är bland annat från Mörkö (SC, JE, UEm), från Överenhörna (JE) och Turinge (BK). Från Mikaelgården och Vaskhusviken i Ytterjärna finns rapporter från en längre tid (AR). Den individ med avvikande sång som 2019 fanns vid Hovsjö koloniområde i Tveta, började sjunga igen den 24/6 efter att ha varit tyst en månad, antagligen för en andra kull (SB).

Från hösten finns 24 rapporter tiden 22/9-14/10 med som mest 6 ex. på Tullgarnsnäs den 23/9 och 8 ex. vid Tunanäs, Mörkö den 26/9 (JE, SC).

TRASTSÅNGARE (*Acrocephalus arundinaceus*)

Årets trastsångare upptäcktes vid Brandalsund den 28/5 (USE) och rapporterades sedan i Artportalen drygt 10 gånger, sista tillfället var den 9/6 (LAr).

KÄRRSÅNGARE (*Acrocephalus palustris*)

Den första kärrsångaren för året rapporterades från Tullgarnsnäs den 20/5 (AP) och hördes sedan fram t.o.m. den 23/5. På Norra Mörkö upptäcktes 1 ex. vid Sandasjön den 25/5 (ALg). Detta ex. fanns kvar till den 16/6. Från Dåderösund/Dåderöskär kom den första rapporten den 27/5 (JO). Oftast rapporterades sedan 2 sjungande från detta område utom vid sista tillfället, den 16/6 då 3 ex. fanns på plats (JE). På Mellersta Mörkö sjöng en fågel vid Söräng tiden 26/5-16/6 (JE) och den 8/6 även 1 ex. vid Baggtorp. Från Östertälje kom de första rapporterna den 26/5 med 1 ex. vardera från Skarlunda kärr och Tysslinge (ALg). Från Skarlunda kärr finns sedan rapporter om som mest 4 ex. den 13/6 (AF, UM), vilket också var sista rapporten från Östertälje. Enstaka rapporter också från Vaskhusviken, Ytterjärna den 22/5 (AR), Hjortsberga, Vårdinge den 29/5 (JE) och Häggnäsviken den 7/6 (RH).

Årets totala antal individer torde ligga kring 15 ex., dvs helt jämförbart med 2019.

BUSKSÅNGARE (*Acrocephalus dumetorum*)

Rapporterar tidigare nästan årligen, men saknas i år för tredje året i rad.

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*)

För i år finns 83 rapporter i Artportalen, en dubbling mot de närmast föregående åren, men 58 av dem kommer från Tullgarnsområdet och omfattar som mest 3 ex. hörda på Näset och 2 ex. från Slottsparken/Djurgården. Återstående 25 rapporter avser som mest 5 ex. hörda på Ledarön, Mörkö den 7/6 (JE, SC), sammanlagt 7 ex. från Horn och Jurstaholmssundet i Överenhörna den 4/6 (JE) och 4 ex. från Yttereneby i Ytterjärna (SC). Rapporter om enstaka ex. finns från Seminarieparken och Brandalsund i Ytterjärna (AR), Bränninge i Tveta, Lina i Södertälje, från fem lokaler på Södra Mörkö, två på Mellersta och ett par lokaler på Norra Mörkö.

Antalet individer bör ha varit åtminstone omkring 30 ex. vilket är 50% fler än de rapporterade de närmast föregående åren.

GRÄSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*)

Årets första individ rapporterades från fastlandssidan vid norra delen av Pålsundet den 16/5 (JE). Den 2/6 hördes 1 ex. både på denna plats och 1 ex. vid Udden på Mörkösidan. Från Sandasjön rapporterades 1 ex. den 25/5 syd sjön (UM, ALg) och dagen därpå 1 ex. NO sjön (JE). Denna fågel hördes sedan en bit in i juni av flera rapportörer. Om fågeln söder om sjön flyttade till NO om sjön eller inte vet vi inte. Således stannar årets totala antal på 3-4 ex. vilket är ett normalt antal för senare år.

FLODSÅNGARE (*Acrocephalus fluviatilis*)

Nästan årlig men inga rapporter i år liksom inte förra året.

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL (*Regulus ignicapilla*)

Två rapporter; Ett ex. Träsket, Pershagen den 21/4 (PH) och 1 ex. Hornö, Mörkö den 2/5 (AR). Inga rapporter år 2019 men tre stycken året dessförinnan.

GÄRDSMYG (*Troglodytes troglodytes*)

Färre vinterrapporter än tidigare år, i januari 10 och februari 5 rapporter. Av vårens och försommarens (mars-juni) 120 rapporter, dubbelt antal mot normalt, avser nästan alla 1 ex., någon gång ytterligare

några. Undantag: Almnäsberget, Tveta 8 sjungande gärdsmygar den 6/3 (AHI) och 10 sjungande norr Måsnaren på en sträcka av 3 km vid inventering den 19/5 (SB).

Under november finns 16 stycken rapporter, i december 10, ett normalt antal.

STARE (*Sturnus vulgaris*)

I januari finns två rapporter från Skanssundet, Mörkö den 6/1 med som mest 10 ex. (KE, AF, UM) och från Häggnäsviken samma dag med 5 ex. (KHä). Från Västerängen, Tullgarnområdet finns rapport också den 19/1 om 2 ex.

De första flyttande stararna bör ha varit de 50 ex. som rapporterades den 8/2 från Häggnäsviken (EÖ). Från den 14/2 finns sedan rapporter om små grupper på flera lokaler.

RINGTRAST (*Turdus torquatos*)

En hane upptäcktes vid Lina gård, Södertälje den 11/4 (TEk) och fanns kvar även följande dag. En hane och 1 hona upptäcktes vid Simsjön, Hölö den 28/4 (JO) och rapporterades sedan under de två efterföljande dagarna av mer än ett dussin skådare.

Arten är inte årlig i vårt område.

BJÖRKTRAST (*Turdus pilaris*)

Under hela januari-februari rapporterades oftast mindre flockar spridda i vårt område. De största var 150 ex. vid Hovsjö, Tveta den 2/1 (HA, ISA), 200 ex. Seminarieparken, Ytterjärna den 7/1 (MOb), 140 ex. Fälten N Mörkö den 14/2 (NK) och 300 ex. Västerviken, Tullgarn den 25/2 (JO).

Under hösten rapporterades endast flockar på mindre än 100 ex.

RÖD Vingetrast (*Turdus iliacus*)

Under januari-februari finns 11 rapporter om 1-2 ex., de flesta från Södertälje stad.

Under 2 timmars sträckräkning på Mikaelgårdens berg, Ytterjärna den 12/10 passerade 153 ex. (AR).

Ett sent ex. rapporterades från Fågeltornet, Häggnäsviken den 12/12 (ALg).

DUBBELTRAST (*Turdus viscivorus*)

Under januari finns 12 rapporter varav som mest 5 ex. den 22/1 vid Sanda gård, Mörkö (PLt). Den 9/2 rapporterades 15 ex. vid Skanssundet (FGr). Om alla dessa var nyanlända eller inte är frågan, veckan efter hördes sjungande dubbeltrastar på flera andra lokaler.

Höstens högsta antal, 12 ex. rapporterades under 2 timmars sträckräkning på Mikaelgårdens berg, Ytterjärna den 12/10 (AR).

RÖDHAKE (*Erithacus rubecula*)

En övervintrande 2K-fågel sågs regelbundet hela januari-februari kring matning på Pärögränd i Södertälje (SB). Från Tullgarnsslottsparken/Häggnäsviken/Dammarna finns 7 rapporter under januari-februari om 1 ex. (JO m.fl.) som också tycks övervintrat framgångsrikt. Ett ex. rapporterades även från Tomtevägen, Södertälje den 10/1 men inte senare under vintern (LS).

Från "Vinterfåglar Inpå Knuten" i slutet av januari rapporterades i år 14 ex. i våra två kommuner vilket är 1/3-del av antalet 2019 men jämförbart med åren dessförinnan.

Om den rödhake som sågs vid Slessbergets parkering på Mörkö den 29/2 (BKy) var nyanländ eller inte förblir ovisst. Första sjungande rapporterades från Viksberg den 7/3 (HA, ISA).

BLÅHAKE (*Luscinia svecica*)

Endast höstrapporter liksom oftast, i år 14 stycken, ett "normalt" antal. Alla rapporter avser 1 ex, i ett fall 2 ex. De första fåglarna sågs den 28/8 vid Västerviken och på Norra Mörkö (JE, SC) den sista vid

Häggnäsviken den 20/9 (SEn). Alla årets rapporter var som oftast från Tullgarnområdet eller Norra Mörkö.

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*)

124 rapporter i år är nära en dubbling jämfört med de föregående åren men förväntat utifrån årets ökande antal rapporter totalt. Den första hördes den 4/5 i Moraåns dalgång, Överjärna (TKö), vilket är ett normalt datum och en god lokal för arten.

Som mest avser rapporterna 4 ex.; Tullgarnsslottsparken den 9/5 (RNa) och Skarlunda kärr i Östertälje den 10/6 (AKh) annars mest 1 ex., vilket visar att intresset för arten är måttligt!

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*)

Enda rapporten avser en sjungande fågel vid Måsnaren, Tveta den 28/6, hörd under en paddeltur (AR). Fågeln hördes på södra sidan av sjön i motsats till fynden under några tidigare år.

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*)

En rapport finns om en förbiflygande fågel vid Tullbotorp, Tullgarnområdet den 19/4 (KHä).

Vid Igelsta-verket, Östertälje sjöng en hane den 3/5 och 14/5 (SC, JE, resp. TEK). Vid Södertälje Södra rapporteras också en sjungande fågel den 21/5 liksom vid Kolpenäs den 3/6 (båda SC), i senare fallet inne på Scania's område. Således inga säkra häckningsbevis i år heller. "Ett oväntat besök" enligt rapportören: En hona besökte fågelbad på Tallhöjdsvägen i Södertälje den 4/6 (JO).

STENSKVÄTTA (*Oenanthe oenanthe*)

67 rapporter fram t.o.m. 15/7 är ungefär 50% fler än på senare år. Rapporterna avser oftast 1 ex. någon gång 2 ex. Vårens första rapport är från Häggnäsviken den 26/3 (HA, ISA) och är nytt fenologirekord i vårt område. Den enda marsobservationen tidigare är från den 29/3 2010.

De många stenskvättor som häckar i norra Sverige passerade våra trakter i andra veckan i maj antytt av en rapport om 13 ex. på ett av fälten norr om Häggnäsviken den 12/5 (SB).

Vid Scania Tekniskt Centrum skedde liksom förra året en lyckad häckning där föräldrarna rapporterades mata 4 puller den 8/6 (PKy). Från Jakobsdalsvägen i Moraberg finns flera rapporter tiden 23/4-15/6 där upp till 3 par födosökte och varnade (KE) liksom förra året, men säkra häckningsbevis saknas även i år. Konstaterad häckning i juni rapporterad från hamnområdet, södertälje södra (SHL). Häckningar också vid Björkarö gård, Mörkö och vid Simsjön, Hölö där förälder med föda åt ungar rapporterades den 21/6 (PKy) respektive den 24/6 (JO, MOB). Från Järna Kross i Ytterjärna rapporterades den 9/6 en hane på troligt bobesök (PR) och på Vårdsholmen, Södertälje rapporterades hane och hona den 15/6 respektive 17/6 och 2 ungfåglar den 15/7 (MOB). Möjlig häckning också rapporterad kring Gräsmatteodlingen, Taxinge den 18/6.

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*)

Av *vintern/vårens* 26 rapporter (avsende 1 ex. om inget annat anges) är hälften från Ålö/Ålöström, Tveta tiden 3/1 – 27/3, där 2 ex. rapporterades den 7/2 (SB) och 5/3 (JE) och 3 ex. den 27/3 (JE).

Från Bränninge, Tveta finns rapporter från den 5-13/1 (GHe m.fl.), från Järndammen, Turinge finns 5 rapporter tiden 29/2 – 6/3 (BKy m.fl.) och från Kallfors, Överjärna från den 5+17/3 (JE).

Rapporter även i år från delvis lite udda lokaler i Södertälje är från Ragnhildsborg den 22/2 och 13/3 samt den 5/3 från bäcken i Brunnsäng (alla KE), från Sällskapsholmen den 9/2 (AGr, KN), slutligen från båtklubbens brygga den 3/2 och 13/3 (båda TEK).

Från hösten endast två rapporter båda från Kallfors kvarn, Överjärna, dels den 29/11 (HN, EE) dels 1/12 (SC).

GULÄRLA (*Motacilla flava*)

Vårens första sågs vid Västerviken, Tullgarnområdet den 17/4 (KE) vilket är tangerat fenologirekord för åtminstone de senaste 30 åren enligt Artportalen tillsammans med en rapport från 2009. Den följdes sedan av 8 rapporter från lokalen om 1 ex. fram till den 7/6 och den 11-12/5 rapporterades dessutom 5-6 ex., se nedan angående trolig ras. Från näraliggande Ekbacken finns 5 rapporter om 1-3 ex. tiden 2-13/5, och från Hägnäsviken/tornet 9 rapporter om oftast enstaka fåglar, dock 20 ex. den 7/5 (JE) och 10 ex. den 13/5 (NE). Från Tullgarnsnäs finns 9 rapporter tiden 4-16/5 om 2-3 ex. utom den 12/5 då 20 ex., ej rasbestämda noterades (JE).

Från Skanssundet, Mörkö finns 10 rapporter av nästan lika många rapportörer tiden 2-18/5 med antal från 4 ex. och ökande till 25 ex. den 12/5 (SC, JE) och 16 ex. den 14/5 (PLt).

Av ärlor bestämda till nordliga rasen **thunbergi** finns 14 rapporter från tiden 2-27/5 mest från Tullgarnområdet och Skanssundet, sista rapporten dock från Pilkrogsviken (KE). Högsta antalen rapporterades med 21 hanar den 6/5 och 12 hanar den 12/5 på Hägnäsvikens norra sida (SB) samt 8 ex. vid Skanssundet den 17/5 (AS). Passagen av de norrländska gulärlorna toppade uppenbarligen i år en dryg vecka in i maj och rapporterna med de högsta antalen icke rasbestämda bl.a. på Näset och Skanssundet torde varit just **thunbergi**. Av vår egen ras var det antagligen bara enstaka ex. och någon indikation på häckning/häckningsförsök har inte rapporterats. Liksom Rrk önskas kommande år rasbestämning av arten för rapporterna under våren.

Från hösten finns 37 rapporter (förra hösten 22) från tiden 3/8-19/9, flest från Tullgarnsnäs men också övriga Tullgarnområdet. Höstens rapporter avsåg oftast 1-2 ex., någon gång 3-4 ex. Två rapporter avsåg en 1K-fågel, Näset den 12/8 respektive Västerviken den 18/8, men detta är i artens flyttningstid.

CITRONÄRLA (*Motacilla citreola*)

En hane sågs kort vid Västerviken, Tullgarn enligt rapport från den 26/4 (JE, SC).

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*)

Från Åby kvarn, Hölö rapporterades ett par och även bobygge den 9/4. Häckningen avbröts dock för vid återbesök den 5/5 och 16/5 återfanns bara en hane, varav vid senare tillfället endast förbiflygande (alla AR). Vid "Silverfallet" nära Brunnsäng i Södertälje fotograferades en hane den 22/4 (KN). Ett ex. rapporterades från samma lokal den 28/4 och den 18/5 (SC, resp. JO) och den 22/5 matades 1 1K av en förälder vid Bergviks strand inte långt därifrån (SC). 2 1K-fåglar rapporterades också från Sällskapsholmen i närheten den 26/5. Allt tyder på en häckning i närheten. Också rapport om 1 ex. vid Snäckviken den 24/5 (AR) och 3 ex. vid Lina våtmark den 26/5 (TEk) avser troligen samma fåglar.

Vid Järndammen i Nykvarn, Turinge rapporterades 2 ex. den 9/5 (BKy). Härifrån finns sedan 8 rapporter från flera rapportörer om en fågel eller ett par under tiden 15/5-13/6. Så den 25/6 kunde även 3 pulli rapporteras bli matade av föräldraparet (BKy).

Detta är första häckningarna sedan år 2006 i vårt område.

Övriga rapporter under året: 1 ex. Ålö, Tvetå den 28/3 (JE), 1 varnande ex. Kallfors kvarn den 31/5 (BKy) och 1 sträckande S vid Påläng, Hölö den 18/9 (AR).

SÄDESÄRLA (*Motacilla alba*)

Vårens första ärla sågs vid Aspbacken, Mörkö den 18/3 (MBt). Från den 24/3 finns så dagliga rapporter om enstaka ex.

Största samlingen under vårsträcket rapporteras från Skanssundet, Mörkö den 12/5 (SC, JE). Andra halvårets största samlingar var 60 ex. vid Pilkrogsviken den 25/8 (CL) och 50 ex. vid Björkarösund den 15/9 (JE, SC).

ÄNGSPIPLÄRKA (*Anthus pratensis*)

På Tullgarnsnäs fanns 1 ex. den 19/12 och även den 31/12 (JE, SC). Övervintringsförsök?

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*)

16 rapporter i år, varav ett vårfynd; 1 ex. Pilkrogsviken, Ytterjärna den 13/5 (AR). Antalet rapporter i år är 60% över snittet för de senaste 10 åren. Nio av rapporterna är dock från Tullgarnsnäs tiden 1-23/9 varav dagligen den 9-16:e så antalet individer behöver inte vara mer än några få. Den 12:e rapporterades 2 ex. (JE). Från Västerängen, Tullgarn finns rapporter den 9-10/9 (JE, PLt), från Häggnäsviken den 9/9 och 26/9 samt 2 ex. den 15/9 (SC, JE). Från Mörkö finns i år endast en rapport nämligen från Sandasjön den 6/9 (BR). Rapporterna avser, som kanske framgår, av 1 ex. om inget annat anges.

SKÄRPIPLÄRKA (*Anthus petrosus*)

Ovanligt nog en rapport som inte kommer utifrån skärgården; 1 ex. vid Skanssundet den 24/3 (HA, ISA).

BOFINK (*Fringilla coelebs*)

Vinterfynd:

Under *januari-februari* finns en del rapporter om oftast 1-2 ex. från flera platser flest, 13 rapporter från Tullgarns slott med närmaste omgivning fram till 21/2. Första dagarna på det nya året rapporter också från Eneboda, Grönbrink och Mörkö kyrka på mellersta Mörkö och Kyrkvägen, Överjärna om 1-2 ex., dock 7 ex. vid matning vid Eneboda den 5/1 (JO, MOb). Vid Grönbrink också 4 ex. den 24 /2. Den 27/2 och 29/2 rapporteras 20 respektive 10 ex. vid Åkerby, Hölö (JE, SC). Frågan är om de lite större antalen sista veckan i februari är nyanlända söderifrån. Från den 10/3 rapporteras så sjungande bofinkar dagligen.

Från "Vinterfåglar in på Knuten" rapporterades i år vid olika fågelbord i vårt område i slutet av januari bara 8 ex, mot hela 61 ex. 2019 och 15-20 ex åren innan.

BERGFINK (*Fringilla montifringilla*)

Vinterfynd (januari-februari):

Från Tullgarns slottspark och närmaste omgivning finns 22 rapporter om som mest 10 ex. den 1/2 och 4/2 (CL, HA, ISA) samt 15 ex. den 23/2 (KN, AGr). Den den 18/2 rapporterades härifrån 60 ex. (KE). Om denna större flock övervintrat i området är dock tveksamt. Från vintermånaderna finns också rapporter från Bokskogen, Mörkö om 15 ex. den 3/1 (HAn, BB), från Eneboda om 2 ex. den 5/1 (JO, MOb) och från Sanda gård den 4/2 (KM) respektive Hovsjö, Södertälje den 2/1 (HA, ISA) avseende 1 ex. Sista februarirapporten avser 2 ex. Tomtevägen, Södertälje den 28/2 (LS).

En flock på 15 ex. sågs vid Pilkrogsviken den 26/12 (UM, ALg).

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*)

111 rapporter är jämförbart med förra året men fler än åren innan dess. Jämfört med den allmänna ökningen av fågelrapporter detta år tyder det alltså på en relativ minskning av rapporter av stenknäck. Under första kvartalet mest rapporter om enstaka ex. varav flera i Södertälje stad. De största antalen rapporterades från Tullgarns slott den 4-8/2 då 10-12 ex. sågs (HA, ISA, SC, EÖ).

Under häckningstid, april-juli, finns i år 53 rapporter, nästan dubbelt mot året innan och flerdubbelt mot åren innan. Men hälften av rapporterna är från Mikaelgården där den 9/6 två par matade sina ungar (AR). Också på Tallhöjdsvägen i Södertälje matades en unge den 25/6 (JO).

Par ibland enstaka ex. finns rapporterade från Bårsta (MOb) och Lina (SB) i Södertälje, Ålöström (SC) och Träsket i Tveta (AC), Kålsö på Mörkö (JE), Södertuna i Överjärna (MNs) och från Taxinge (JW, GW).

Största rapporterade antalen stenknäckar på hösten var 15 ex. den 19/8 i trädgård i Högloft (SB) och 8 ex. den 17/9 i trädgård på Tallhöjdsvägen (JO). Märkligt nog inga rapporter under hösten om ens mindre flockar från Tullgarn och Mörkö.

TALLBIT (*Pinicola enucleator*)

Från den stora tallbit-invasionen hösten 2019 fanns en del fåglar kvar också i början av detta år. Samtliga rapporter:

Från Järna centrum, där flera ex. fanns före årsskiftet, rapporterades 1 ex. den 1/1 och den 11/1 (JE, MOB), vid Hovsjövägen, Tveta upptäcktes 15 ex. den 1/1 (SB). Härifrån eller lite närmare Västergård rapporterades dagen därpå som mest 24 ex. (MOB, MAn, HA, ISA), 3 ex. den 3/1 (JO), och 5 ex. den 4/1 (MFr), samt från Björneborg, Södertälje enstaka lockande den 10/1 (SB). Den 27/1 rapporterades 10 överflygande vid Tuvängen, Östertälje (SC) och samma dag 1 ex. vid Tullgarns ladugård (NE).

Den 3/2 sågs 22 förbiflygande vid Rossholmen, Mörkö och den 4/2 35 ex. också åt VNV vid Scania Syd i Tveta (båda JE). Den sista tallbiten detta år rapporterades från Mikaelgården, Ytterjärna den 7/2 (AR).

DOMHERRE (*Pyrrhula pyrrhula*)

Som vanligt många rapporter i *januari-februari* där de största rapporterade sällskapen var 15 ex. vid Söräng, Mörkö den 5/1 (HA, ISA), 14 ex. förbiflygande Ytterjärna båtklubb den 13/1 (BH, UM, AMä), 25 ex. i Tullgarnsslottsparken den 29/1 (HN, EE) och på samma ställe 30 ex. den 18/2 (KE) samt 14 ex. den 1/3 (KHä). Ett, någon gång 2 ex. stationära Mikaelgården tiden 7/4-11/6 (AR) där häckning konstaterades förra året.

På hösten många rapporter från mitten av oktober med som mest 12 ex. vid fyra tillfällen.

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*)

Årets 15 rapporter är som förväntat jämfört med senare år och avser en (oftast sjungande) fågel om inget annat anges. Första rapporten kommer från Simsjön, Hölö den 19/5 (BLj). Redan nästa dag rapporterades första fågeln på Norra Mörkö nämligen från Hörningsholm (SC, JE) och följdes sedan av rapporter från både Sandasjön och Dåderö skär den 22/5 (AR). Ytterligare 4 rapporter från detta område finns sedan fram till den 3/6. Den 4/6 finns rapport från Horn, Överenhörna (JE) och den 6/6 från Vårdinge (JJ, AWo). Från Tullgarns slott med omgivning finns 7 rapporter den 7/6 varav en avsende 2 sjungande fåglar (JE) och följdes av rapport från Laviken nära Söräng, Mellersta Mörkö den 8/6 (UEm). "Vårens" sista rapport kommer från Nibble, Ytterjärna den 18/6, också en sjungande fågel (LK). Enda "höstfyndet" avser en lockande fågel vid Bommersvik, Turinge den 31/7 (BO). Totalt sju individer således.

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*)

Tolv rapporter från nästan lika många lokaler är nästan en fördubbling jämfört med tidigare år.

Vid Örsta/Hosta på Mellersta Mörkö fanns 30-35 ex. den 20/10. Från Mörkö finns också följande rapporter: 20 ex. förbiflygande Sandasjön den 24/10 och 5 ex. stötta vid Dåderö samma dag (samtliga SC, JE). Vid Örsta fanns 3 ex. den 4/11 (KHj, JE). Den 17/11 rapporterades 8 ex. från Skanssundet och 1 ex. från Björkarösund (PLt) och slutligen 2 ex. vid Sandasjön den 23/11 (JE, SC).

Rapporter också från Mikaelgården, Ytterjärna med 4 ex. den 23/10 (AR) och från Tullgarnsnäs med 8 ex. den 23/11 (JJ, AWo) samt som mest 10 ex. den 18-19/12 (RNa m.fl.).

HÄMPLING (*Carduelis cannabina*)

Som oftast inga rapporter om övervintrande fåglar, men redan den 27/2 rapporteras så 25 ex. vid Åkerby, Hölö (JE). Detta är 12 dagar tidigare än det gamla fenologirekordet och också en ovanligt stor "första-flock". Rapporten följs sedan från början på mars av flera från andra lokaler. Största rapporterade vårflocken, hela 50 ex. sågs vid Smedsta, Hölö den 27/3 (HA, ISA).

Under *häckningstid* (april-juli) 75 rapporter, cirka 50% mer än tidigare år. Som vanligt inga högre kriterier om häckning men grupper om 8 ex. på Oaxen den 20/5 (AR), cirka 10 ex. Underås,

Ytterenhörna den 11/6 (JO, MOB) och 7 ex. Tullgarns gården den 17/7 (AJ) skulle kunna vara familjegrupper.

Största höstflocken om 35 ex. rapporterades från Västerviken, Tullgarn den 1/10 (ÖJ).

SNÖSISKA (*Acanthis flammea exilipes*)

[Numera endast en ras av gråsiska]

Ingen rapport i år.

STÖRRE KORSNÄBB (*Loxia pytyopsittacus*)

Endast 7 rapporter och av dessa 4 från Vattgruvmossen, Överjärna i mars (JE) respektive juni (SC, HA, BS). Övriga från Åtorpsgården, Tullgarn i maj (RNA), St. Envättern, Vårdinge i juli (AR) och Grottberget, Hölö i september (MB).

MINDRE KORSNÄBB (*Loxia curvirostra*)

Endast 20 rapporter är påtagligt färre än tidigare år, även jämfört med bottenåret 2012. Varje rapport avser endast ett fåtal fåglar, som mest 8 ex. Andra år rapporteras även flockar med 10-20 ex. Ofta har antalet rapporter varit beroende av hur mycket det skådats korsnäbb vid Salsudd på norra Mörkö – i år har detta nästan inte förekommit.

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia bifasciata*)

Två ex. rapporterades från Förmansvägen i Södertälje (AC).

STEGLITS (*Carduelis carduelis*)

Under *vintern* (tom 15/3) 51 rapporter, ett normalt antal. Största vinterflockarna, 30 ex., rapporterades från Pilkrogsviken, Ytterjärna (MOB) respektive Salsudd, Norra Mörkö (PLt) en vecka in på det nya året.

Under *häckningstid* (april-juli) 140 rapporter vilket är ungefär dubbelt mot tidigare år.

Av dessa är cirka 50 rapporter från Tullgarnsområdet, 21 st. från Mörkö, oftast Norra delen och 33 rapporter från Mikaelgården i Ytterjärna. Antagligen ingen reell ökning av arten 2020. Rapporter också från alla övriga församlingar utom Vårdinge och Taxinge. Enda säkra häckningen rapporterad från Tallhöjdsvägen i Södertälje med 8 nyligen flygga ungar (JO).

Största rapporterade höstflocken, 50 ex. sågs ute på Tullgarnsnäs 28/9 (PLt).

GULSPARV (*Emberiza citrinella*)

Enda större flocken detta år, 250 ex. rapporteras från Valsta gård, Vårdinge den 23/1 (CL).

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

Återigen ett år utan rapporter.

SÄVSPARV (*Emberiza schoeniclus*)

Under kustfågelräkning den 12/1 rapporterades 1 ex. vid Kallasvik på Södra Mörkö (CK, TS). Detta är första vinterfyndet sedan 2014. Första vårfågarna rapporterades från Häggånsviken den 6/3 (SC) och Sandasjön den 7/3 (JO).

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*)

Ett ex. rastade på Tullgarnsnäs den 9/9 och 15/9 samt 1 ex. vid Björkarösund den 4/10 (JE, SC).

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*)

Tre väl samlade vårrapporter av ensamma förbiflygande fåglar; Häggånsviken den 6/3, Fälten N Mörkö den 7/3 och Vattgruvmossen, Överjärna den 8/3 (SC, JE).

På hösten 9 förbiflygande snösparvar vid Pilskrogsviken den 27/10 (SC) och 1 ex. vid Fågeltornet Häggåsviken den 8/11 (RNa, JE, SC).

Rapportsammanställare: Petter Kylefors: Gäss – Småfläckig sumphöna
 Leif Sundin: Rörhöna – Pilgrimsfalk, Lärkor
 Stefan Bengtsson: Inledning, Törnskata – Sparvar

Rapportsignaturer:

AB	Anders Brännfors	FEn	Fredrik Enoksson	KHä	Kauno Hämeenkorpi
AF	Anders Forsberg	FGr	Fredrik Grahn	KL	Kenneth Lidén
AGr	Anna Grönlund	FJ	Fredrik Johansson	KM	Kai Månsson
AHl	Anders Haglund	GEi	Gustaf Eibl	KN	Krister Nässén
AJ	Anton Johansson	GF	Göran Frisk	KW	Kenneth Welin
AJn	Amy Jacobsson	GHe	Gunnar Hector	KÖs	Kersti Östman
AKh	Anders Kronhamn	GHo	Göran Holmberg	LAr	Lennart Arvidsson
ALg	Anders Löfgren	GW	Gittan Wahlström	LGu	Ludwig Gustafsson
AMä	Ari Määttä	GÅ	Göran Åkerström	LJi	Linnea Joandi
AP	Anders Pålman	HA	Håkan Alm	LK	Lennart Karlén
AR	Alex Roetemeijer	HAn	Hasse Andersson	LMB	Lars-M Berggren
AS	Anders Sennmalm	HBa	Herbert Baumann	LÖ	Leif Östman
ASl	Ann-Sofie Lindén	HH	Håkan Hall	MA	Mats Arvidsson
AWo	Ammi Wohlin	HN	Hans Norelius	MAM	Martin Ahlman
BB	Björn Bengtsson	IF	Ingela Fredriksson	MAn	Mats Andersson
BD	Björn Dahlbom	ISA	Isa Sjölin-Alm	MB	Magnus Bergman
BH	Bo Hellberg	JD	Jeandin Day	MBI	Marie Blomstedt
BKy	Björn Kylefors	JE	Johan Ehrlén	MFr	Magnus Friskytt
BLj	Bo Ljungberg	JIs	Janeth Isdahl	MFö	Magnus Fiskesjö
BO	Bengt Ottosson	JJ	Jan Joråd	MAh	Marianne Haage
BR	Bo Runesson	JO	Janne Oldebring	MHt	Mova Hebert
BSi	Börje Silber	JRu	Jörgen Runholm	MJa	Miguel Jaramillo
CD	Carina Dalunde	JS	Jan Ström	MMA	Marianne Mattiasson
CGE	Carl-Gustaf Elinder	JSz	Johan Södercrantz	MN	Mats Nordin
CK	Claes Kyrk	JW	Janne Wahlström	MOI	Martin Olgemar
CL	Claes Leijon	KBa	Kerstin Baumann	MOB	Marcus Oldebring
CMS	Carl Magnus Svahn	KBr	Kalle Brinell	MRe	Martin Resare
CWi	Charlotte Wiström	KC	Kent Carlsson	MRu	Magnus Runsten
DE	Dag Engström	KE	Kåre Engberg	MWn	Mia Wikman
EGr	Eva Grusell	KEk	Kent Ekman	MÖ	Mattias Öberg
ELi	Evelina Lindgren	KEr	Kjell Eriksson	NE	Nora Eklöv
EV	Emanuel Vogel	KFk	Knud Falk	NJ	Niklas Jonson
EÖ	Erik Öberg	KGA	Karl Göran Andersson	NJo	Nicklas Johansson
		KHy	Kristoffer Hylander	NL	Niklas Liljebäck

OD	Ola Dahlbom	SB	Stefan Bengtsson	TSa	Tomas Sandin
PF	Per Folkesson	SC	Stefan Clason	TSd	Tomas Saxgård
PH	Pontus Hjelm	SG	Stephan Gäfvert	TSn	Teet Serotkin
PKy	Petter Kylefors	SES	Sven-Erik Söderlund	TU	Tommy Ubbesen
PLt	Per Lundkvist	SLo	Sofia Lohela	UEm	Ulf Elman
PRn	Peter Randén	SHL	Sven-Hugo Lundahl	UJ	Ulf Johansson
PW	Petra Wahlgren	TBe	Thomas Bergman	UM	Ulf Modin
RH	Rikard Hellgren	TCd	Teodor Carselind	USE	Ulla Sebestyen
RJ	Rune Jonsson	TEk	Tomas Eklund	VB	Viktor Björkert
RMå	Roger Månsson	TEI	Tryggve Engdahl	YM	Yngve Meijer
RNa	Roland Nanberg	TJa	Thomas Jalde	ÅT	Åsa Tärnlund
RVe	Richard Vestin	TKö	Thomas Köpsén	ÖJ	Örjan Jitelius
RWs	Rolf Wahlström	TPe	Thomas Persson		
SA	Stefan Andersson	TS	Thomas Strid		

Andra förkortningar: Rrk Regionala rapportkommittén, Stockholm
* Upptäckare

Medlemsförteckningen utgår från och med i år på grund av GDPR.

Foto Baksidan:

Kohäger vid Tullgarn

Fotograf: Alex Roetemeijer Järna

